

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 19-12-5595

בפני: כב' סגן הנשיאה, השופט אריאל ואגו - אב"ד
כב' השופט אלון אינפלד
כב' השופט אריאל חזק

בעניין: המאשימה:

מדינת ישראל

באמצעות פמ"ד - עו"ד דבי מזור

נגד

הנאשם:

גיורא אהרון פרי

ע"י ב"כ עו"ד אהרון רוזה

גזר דין

השופט א' אינפלד:

אסתר אהרונוביץ זכרונה לברכה, אם לילדים וסבתא לנכדים, הייתה נשואה לנאשם במשך כעשר שנים - עד אשר הוא רצח אותה בביתם. בכוונה להרוג את אסתר, ירה הנאשם חמישה כדורים מאקדחו, שניים מהם לערפה. אז, ברח למדבר וכפי הנראה ניסה להתאבד. למרות החשד הכבד שמדובר ברצח מתוכנן מראש, נקבע בהכרעת הדין, על יסוד הראיות, שמחמת הספק יש להניח לטובת הנאשם כי ההחלטה לקפד את חייה של אסתר הייתה ספונטאנית, עקב התלקחות של מריבה כלשהי. משמע, הכרעת הדין לא מצאה כי נסיבות מחמירות, שבעטיין תחול ההוראה בחוק בדבר עונש מאסר עולם כעונש "חובה", הוכחו מעבר לספק סביר. החוק קובע עונש מרבי של מאסר עולם על רצח באדישות, וכל שכן על רצח בכוונה. אולם, בהעדר חובה לפסוק כן, הדבר מסור לשיקול דעתו של בית המשפט. המדינה דורשת כי נטיל על הנאשם מאסר עולם. הסנגור סבור שניתן להסתפק בעונש פחות חמור. השאלה העומדת לפנינו היא - מה העונש הראוי לרוצח זה?

עיקרי הכרעת הדין

1. הנאשם, יליד 1952, רופא במקצועו, הורשע לאחר הליך הוכחות, בעבירת רצח (בכוונה) לפי סעיף 300(א) רישא לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין" או "החוק"). רצח, של רעייתו דאז, גבי אסתר אהרונוביץ' (להלן: "המנוחה" או "אסתר").
2. לפי העובדות כפי שנקבעו בהכרעת הדין, על יסוד הסכמה או ראיות שהובאו, הנאשם ואסתר היו נשואים מזה עשר שנים, וחיו יחד בביתם במושב בנגב. לימים, התגלעו מחלוקות כלכליות בין הנאשם למנוחה, התלקחו וויכוחים, והמנוחה אף החלה בנקיטת צעדים משפטיים

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 5595-12-19

בפני: כב' סגן הנשיאה, השופט אריאל ואגו - אב"ד
כב' השופט אלון אינפלד
כב' השופט אריאל חזק

להיפרדות מהנאשם. במהלך אחד מן הוויכוחים הנאשם אחז באקדחו, באופן שעורר אצל אסתר בהלה, אף כי הנאשם טען להסבר תמים, ואין לדעת אם הוא התכוון בכך לאיים. נקבע כי, בזמן שהות הנאשם בחו"ל בין התאריך 22.10.19 לבין התאריך 2.11.19, העבירה המנוחה את חפציו האישיים של הנאשם מחדר השינה המשותף לחדר אחר בבית, והחביאה את אקדחו. זאת, מתוך כוונה להשיב את האקדח רק ביום בו יעזוב הנאשם את הבית.

במהלך היממה לאחר שוב הנאשם מחו"ל, ארז הנאשם את חפציו, חפצים רבים מאוד, בתיקים ובמזוודות. הנאשם הכין גם דרכונים, את "תיק הרופא" שלו, וכן כסף רב מאוד במזומן. הנאשם גם פנה למכרים שונים, בחיפוש אחר מקום מגורים חלופי ביחידת דיור במושב. אם כי, בהמשך הודיע למכריו שאין צורך בכך.

נקבע עוד, כי בתאריך 3.11.19, היה אמור להגיע אל ביתם של הנאשם והמנוחה, שליח ממשרדו של עורך דינה של המנוחה, עם מסמכים להנעת הליך משפטי. אסתר הביעה חשש בפני אוהביה, בדבר תגובתו האפשרית של הנאשם, וקבעה מנגנונים לוודא כי תדע דקות מראש, לפני ההגעה הפיזית של השליח, וכן כי כלתה תמתין בקרבת הבית באותה עת, להיות לה לעזר, לפי הצורך.

בצהרי היום, הנאשם חזר מוקדם מעבודתו במרפאה צבאית. המנוחה חזרה מנסיעה עם בתה. בשעה 17:41 שוחחה המנוחה כרגיל עם חברתה בטלפון, אך לא ענתה לשיחה נוספת בשעה 17:45. בשעה 17:46 נשמעו יריות על ידי שכנה. כפי שתוכנן מראש, הכלה המתינה בקרבת מקום החל משעה 17:50, והשליח הגיע בשעה 18:23, אך המנוחה כבר לא הייתה בין החיים בשעות אלה.

נקבע בהכרעת הדין כי היריות ששמעה השכנה, היו היריות של הנאשם במנוחה. נקבע, כי לא היה מאבק פיזי ממושך ואלים בין השניים, אף כי הייתה התמודדות מסוימת ביניהם, קצרה בזמן וממוקדת גיאוגרפית, בין הארון לבין המיטה בחדר השינה. נמצא, שהראיות הפורנזיות אינן מותירות ספק בכך שהנאשם רצח את המנוחה בכוונה, היינו כי, בעת הירי, הנאשם רצה במות המנוחה. טענת הנאשם כי שגגה היא - נדחתה מכל וכל. נקבע עוד, כי התזה לפיה הנאשם תכנן מראש לרצוח את המתלוננת, מסתברת מאוד, אך לא הוכחה מעבר לספק סביר.

לכן נקבע כי, מחמת הספק, יש להניח לטובת הנאשם שנתגלעה מריבה קצרה בין בני הזוג, במהלכה החליט הנאשם לרצוח את המנוחה. לשם כך, ירה חמישה כדורים, כאשר אחד פגע באמת זרועה, ושניים פגעו בראשה מאחור, בשני צדדים שונים, והביאו למותה. כך, הורשע הנאשם בעבירת הרצח, כאשר נקבע כי רצח זה נעשה בכוונה. אולם, נוכח הספק אם אכן ביצע את הרצח לאחר "הליך ממשי של שקילה וגיבוש החלטה להמית", הנאשם לא הורשע ברצח בנסיבות מחמירות.

3. לאחר הרצח, הנאשם הסתובב מעט בבית, לרגע קט, ונגע בתמונות. אז, לקח הנאשם עמו חלק ממזוודותיו, את האקדח, את תיק הרופא שלו, ואת כל הכסף והדרכונים, ונסע אל המדבר. שם, נטל תרופות רבות מתוך תיקו, במה שנראה כנסיון התאבדות. בהעדר כל אמון בגרסת הנאשם, לא ניתן היה להכריע אם הנאשם ניסה להימלט למצרים במכוניתו, נכשל, ורק אז

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 19-12-5595

בפני: כב' סגן הנשיאה, השופט אריאל ואגו - אב"ד
כב' השופט אלון אינפלד
כב' השופט אריאל חזק

נטל את התרופות, או שנסע אל המדבר לכתחילה כדי להתאבד. אם ניסה הנאשם להתאבד, לא ברור מדוע עשה כן בתרופות ולא באמצעות ירי באקדח שאותו נשא. מכל מקום, נקבע שבסופו של דבר היה ניסיון התאבדות, כממצא מעבר למאזן ההסתברות.

תסקיר המשפחה נפגעת העבירה

4. בעניינה של משפחת המנוחה הוגש תסקיר, מיום 16.10.23, המבוסס על מפגש של עורכת התסקיר עם מ' בתה של המנוחה, ועל דוחות סוציאליים מגורמי טיפול אודות מ' ומשפחתה. עורכת התסקיר לא שוחחה עם בניה של המנוחה, עקב קושי ביצירת קשר, ואף אי הסכמה של אחד מהם להיפגש, מחמת החשש שלו מהקושי הרגשי שבמפגש. בנסיבות העניין, ולשם שמירה על פרטיות המנוחה, מ' והמשפחה, לא יובאו כאן כל פרטי התסקיר, אך כל המידע נבחן ונשקל.
5. ראשית יובאו היבטים לעניין **דמותה של המנוחה**. המנוחה הייתה בת 70 במותה, אם לארבעה ילדים וסבתא לתשעה נכדים. המנוחה מתוארת כ"אישה בעלת שמחת חיים, מלאת אור, אוהבת לרקוד, לצחוק, הייתה בהודיה ובהערכה כל העת על המתרחש בחייה, נשאה תחושות אופטימיות ותקווה" (עמ' 3 לתסקיר). נמסר כי המנוחה שימשה "עוגן ומשענת לכלל בני המשפחה... הרוח החיה והתוססת בכל ההתכנסויות של המשפחה" (שם). המנוחה גם "היוותה עבור בני המשפחה, ובעיקר עבור מ', מקור לתחושת ביטחון והגנה, יציבות ותמיכה" (שם) ונמסר כי סייעה רבות לבנה שעבר תאונת דרכים, ולא זזה ממטתו כחודש (שם). כך גם סופר על "הנאתה מתפקיד הסבתא לנכדיה, אותם אהבה עד מאוד וניצלה כל רגע שיכולה היתה להיות איתם, כשאף את ביתה שלה מילאה בצעצועים וברהיטים לילדים" (שם).
6. לעניין **מערכת היחסים עם הנאשם**, נמסר כי זו החלה כמערכת יחסים מטיבה, אשר מילאה את צרכיה של המנוחה, ולוותה בבילויים משותפים והרעפת תשומת לב ומילים של חיבה והערכה. אך לימים, המנוחה הרגישה כי ביחסים אלה התקיימו מאפיינים של אלימות זוגית, המתבטאת בעיקר ביחס של שליטה ואובססיביות כלפי המנוחה, רגשית וכלכלית. עוד הובא, כי החל משלושה חודשים טרם הרצח, שיתפה המנוחה את מ' בכוונתה להתגרש מהנאשם, ובהחמרה של התנהגותו האובססיבית של הנאשם, לרבות אירוע האחיזה באקדח מול המנוחה שהוביל לבהלתה. כן תיארה מ' את סערת הרגשות והקשיים שחוותה המנוחה באותה עת בשל מעשי הנאשם, ורצונה שיעזוב את הבית.
7. לעניין **תחושות המנוחה ביום הרצח**, תואר כי מוקדם יותר באותו היום נסעה המנוחה עם מ' וילדיה ליום כיף בתל אביב. לדבריה של מ', המנוחה נראתה לא מטופחת, חיוורת ומרוחקת. רק בדרך חזור סיפרה המנוחה כי בערב מסמכי הגירושין עתידים להגיע לנאשם, כי היא "מותה מפחד", והחליטה כי עדיף שלא תהיה בבית, ושמ' ושכנתה תהיינה קרובות, וזמינות לפי הצורך.
8. לעניין **ההשלכות ממות המנוחה**, יש לקחת בחשבון שהתסקיר מבוסס על מפגש עם מ' בתה של המנוחה, ולא עם ילדיה האחרים, ולפיכך עיקרי התסקיר נגעו בהשלכות וההשפעות של מעשה הרצח, על חייה של מ' ומשפחתה. מתואר מפי מ', כי "על אף הפנטזיה ששררה כי

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 5595-12-19

בפני: כב' סגן הנשיאה, השופט אריאל ואגו - אב"ד
כב' השופט אלון אינפלד
כב' השופט אריאל חזק

- האובדן העצום יוביל לקרבה ואחדות מסוימת בין מ' ואחיה, הדבר לא קרה, ודווקא חל שינוי בדינמיקה בין בני המשפחה וביחסים ביניהם, המקשה עליהם למצוא נחמה ולהסתייע זה בזה במצוקתם" (עמ' 2 לתסקיר).
9. נמסר כי מ' עצמה הביעה תחושות של אובדן וגעגוע, כאשר המנוחה מתוארת כמי ששמה עוגן רגשי, ועמוד תווך של ביטחון והכלה בשביל מ'. כמו כן הובא כי "מ' תיארה קשר קרוב והדוק עם המנוחה לאורך כל חייה. היא תיארה אותה כאימא, וכחברה הכי טובה שלה, כזו שמיעצת, תומכת, דואגת ומסייעת בכל תחום. הן היו מדברות מספר פעמים ביום, כשכל אחת יודעת את סדר יומה של השנייה. הן אהבו לבלות יחד [...] כשהמנוחה מהווה חלק משמעותי משגרת חייה [...]". (עמ' 4 לתסקיר).
10. עוד הובאו בתסקיר, נסיבות קבלת ההודעה על מותה של המנוחה, ותגובתה של מ' לכך. הוצגו ההשלכות שיש לאובדן שנגרם בנסיבות פתאומיות ונסיבות של אלימות, לטלטה הנגרמת ולחוסר הביטחון. הובא כי מותה הפתאומי של המנוחה הוביל לתחושת חוסר שליטה על חייה של מ', ולחוויה של הלם וזעזוע מתמשכים. הכל, גם בנוסף לקשיים שחווה מ' משכבר, בהם ליוותה המנוחה את מ' והייתה לה למשענת ולעזר. נמסר כי מ' חווה קשיים רגשיים כתוצאה מהאובדן הטרגי, ומקבלת טיפול מתאים.
11. בתסקיר הוסבר גם כי המפגש עם אלימות קשה שחדרה למרקם המשפחתי, מוביל את מ' גם לחשש על חייה שלה מהנאשם. זאת, בין היתר גם בשל היותה של מ' היורשת הבלעדית של המנוחה, והיא נמצאת בתביעה משפטית נגד הנאשם.
12. מובאות בתסקיר גם ההשלכות של הרצח על משפחתה של מ'. הוצג כי נוכח מצבה הרגשי, בן זוגה של מ' התפטר מעבודתו, ומשכך נוצרה גם פגיעה כלכלית מסוימת, ופגיעה ברווחת המשפחה, על אף סיוע כלכלי מסוים שניתן. הובאו גם ההשלכות על ילדיה של מ', נכדיה של המנוחה, כאשר המנוחה הייתה דמות נוכחת ודומיננטית בגידול וטיפול בילדים. הילדים חווים קשיים רגשיים המצריכים טיפול.
13. לבסוף הוצגה גם דרך התמודדותה של מ', באמצעות פעילות ציבורית להגברת המודעות ומניעה של אלימות נגד נשים. מ' מקיימת הרצאות בהן חושפת את הקהל למערכת יחסים אלימה, ומציגה את תיעודי המנוחה בחודשים טרם הרצח, במטרה לעזור לנשים לזהות נורות אדומות. וכן, מ' פועלת לקידום מהלכים למניעת מקרים עתידיים, כגון שאלון לעורכי דין לסייע בזיהוי נשים שנמצאות במצבי סיכון.
14. לעניין העונש הראוי, סבורה מ' כי "ענישה מחמירה עשויה להחזיר ולו במעט, תחושת ביטחון וצדק, ותיתן תחושה של הכרה מסוימת בסבלה, וכן תוכל להעביר גם מסר חברתי" (עמ' 8 לתסקיר). עורכי התסקיר הוסיפו כי נכון שיתלווה לעונש גם פיצוי כספי משמעותי ל- מ' ולאחיה.

ראיות לעונש

15. הראיות לעונש מטעם ההגנה נגעו לשני תחומים, אופיו של הנאשם וכן מצבו הרפואי במיקוד על הסיכונים והקשיים הצפויים לו במאסר עקב מצבו. בהקשר זה, הוגשה חוות דעת רפואית

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 5595-12-19

בפני: כב' סגן הנשיאה, השופט אריאל ואגו - אב"ד
כב' השופט אלון אינפלד
כב' השופט אריאל חזק

מטעם ההגנה. כדי להגיב לחוות דעת ההגנה, הביאה המאשימה את הרופאה המחוזית מטעם שב"ס, שגם הכינה מזכר בעניין.

ראיות מטעם המאשימה

16. כאמור, המאשימה הגישה מזכר של ד"ר ליאל מדר, סג"ד, (ת/1, ע"ת 1 לעונש), הרופאה המחוזית במחוז דרום של שב"ס, המתייחס למצבו הרפואי של הנאשם, ואפשרויות הטיפול בו. הרופאה המחוזית גם העידה ונתקרה על מזכרה. במזכר נמסר כי הנאשם ידוע כחולה כרוני הסובל ממספר בעיות רפואיות. נמסר כי הוא במעקב רופאים מומחים בהתאם למצבו הקליני, במעקב קבוע של מרפאת הכלא, ומגיע 3 פעמים ביום לקבל טיפול רפואי בהתאם למצבו. עוד נמסר, כי הנאשם מתנייד בכוחות עצמו, יוצא למרכז חינוך מידי יום ומתקשר היטב עם סביבתו.
17. בעדות הוסבר עוד, כי נכון ליום כתיבת המזכר ויום העדות, מצבו הבריאותי, הגופני והנפשי של הנאשם יציב, המדדים נורמטיביים והבדיקות הקליניות במגמת שיפור. הוסבר כי הנאשם בהמתנה לקבלת בדיקות רפואיות שונות. עוד נמסר, כי על אף שהנאשם מוגדר "חולה מורכב", מצבו מאפשר טיפול באגף רגיל, ולא במרכז הרפואי של שירות בתי הסוהר המיועד לחולים מורכבים, הכולל מעקב צמוד וכמות מטופלים מצומצמת.
18. נמסר כי בבית הסוהר נמצא רופא בין השעות 7:30 ועד 16:30 מדי יום, ורופא תורן דרך חברת קבלן מהשעה 19:00 ועד חצות. מעבר לכך, נמסר כי מתקיים סיור מדי יום באגפי הכליאה על ידי חובש, והחובשים נמצאים כדי ליתן מענה אקוטי למקרה חרום רפואי 24/7, לרבות היועצות טלפונית עם הרופא המטפל, או פינוי לבית החולים כשנדרש. צוין גם כי נכון לשלב זה, בידי שב"ס לספק את כל שירותי הרפואה הנדרשים לנאשם, בהתאם לסל הבריאות הממלכתי.
19. בעדותה, נכנסה הרופאה המחוזית לפרטי פרטים של מצבו הרפואי של הנאשם, ואיני מוצא הצדקה לפגוע בפרטיותו ולפרט הדברים במסגרת זו. אולם המסר שלה היה ברור: הנאשם אכן חולה כרוני, ומדובר בעניינים רפואיים אשר בהחלט מצריכים טיפול. לענין זה אין היא חולקת על חוות דעת ההגנה. אולם לשיטתה, בית הסוהר, גם באגף הרגיל, ערוך ומסוגל היטב להתמודד עם המצב הרפואי.
- לשאלות הסנגור הבהירה הרופאה המחוזית כי זמן הגעת חובש מהמרפאה לתא, בכל שעה, הוא בין שתי דקות לבין שלוש. לרוב, תוך 10 דקות גם מתבצעת הערכה אם אסיר חולה זקוק לאשפוז. לכן, כולל זמן הערכה וזמן נסיעה, פרק הזמן בין תלונה ראשונית של אסיר לבין הגעה לבית החולים נע בין 30 ל-40 דקות עד בית החולים. זאת, אם ההחלטה על הפינוי מתקבל באופן מיידי.
- עוד הובהר לשאלות הסנגור, כי זמנים אלה אינם תלויים בסוג העבירה, או במידת האבטחה הנדרשת ביחס לכל אסיר.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 5595-12-19

בפני: כב' סגן הנשיאה, השופט אריאל ואגו - אב"ד
כב' השופט אלון אינפלד
כב' השופט אריאל חזק

20. הסנגור שאל עוד על מצבי ערפול הכרה, כאשר הנאשם בתאו. מצב, אשר עלול להיגרם עקב בעיותיו הקונקרטיות של הנאשם. הרופאה השיבה כי הכלל הוא שהנאשם אינו אמור להיות לבדו בתא. כך, שאם אינו מסוגל להזעיק עזרה בעצמו, יש מי שיסייע.

ראיות מטעם הנאשם

21. לא נתבקש תסקיר שירות מבחן בעניינו של הנאשם.
22. ההגנה הגישה חוות דעת רפואית בעניינו של הנאשם, מיום 15.1.24, אשר נערכה על ידי העד פרופ' מוטי רביד, מומחה לרפואה פנימית ומומחה למנהל רפואי. חוות הדעת התבססה על עיון במסמכיו הרפואיים של הנאשם.
23. בחוות הדעת הובא, כי הנאשם בן 71, ומקבל תרופות שונות לבעיותיו הרפואיות. אף כאן, לא נכון לפרט יתר על המידה את מכלול בעיותיו של הנאשם, אך חוות הדעת מפרטת באריכות את האתגרים הרפואיים השונים, על רקע שתי המחלות המורכבות מהן הנאשם סובל, והתרופות שהוא נוטל דרך קבע. חוות הדעת עומדת גם על הסיכונים הרפואיים הנשקפים לנאשם, בחשש מהתדרדרות במצבו הרפואי, בעיקר היווצרות הפרעות לב חמורות.
24. מובא כי, על רקע בעיותיו הרפואיות, הנאשם חווה בפועל התדרדרות קשה ומסוכנת ביום 29.4.23. הוא הובהל לבית החולים, ובמחלקת טיפול נמרץ הצליחו לייצב את מצבו. חוות הדעת מפרטת את כל הקשיים והסיכונים שהיו בעת אותה החרפה, וכן את השיפור ההדרגתי מאז. אולם, כך נטען, אף לאחר חודשים, מצב הנאשם עדיין אינו משיבוע רצון לגמרי, אם כי הנאשם חזר ללכת באופן עצמאי, למרחקים קצרים לפחות, ולתפקד באופן תקין בהקשרי יום יום שונים.
25. הטענה המרכזית בחוות הדעת היא כי "תנאי מאסר כשלעצמם מהווים נטל משמעותי מבחינת הצורך במאמץ גופני (הליכה, סידור מיטה, עבודות שונות כמו ניקיון)". כן נטען כי "הגישה לשירותי רפואה אינה מיידית ואף אינה מהירה". הוסבר כי במצבים של התדרדרות פתאומית חמורה, חלוף זמן עד הגעת חובש, ראיית רופא ופינוי לבית חולים עלולה להיות קריטית. נטען כי חולים במצבו של הנאשם מצריכים התאמה של תנאי המאסר, הן בהקשר ליכולת להזעיק עזרה רפואית, והן לתנאים הסביבתיים והמטלות המוטלות על האסירים.
- לסיכום חוות הדעת, נטען כי הסיכון לחייו של חולה במצבו של הנאשם מועצם במידה ניכרת בתנאי מאסר, בשל חוסר הזמינות של הטיפול הרפואי, והתנאים הפיזיים המכבידים.
26. בעדותו בבית המשפט אישר מומחה ההגנה כי נכון ליום הדיון מצבו הרפואי של הנאשם המשיך להשתפר במדדים השונים. אלה הגיעו לאיזון טוב, והמצב רחוק מנקודת השפל שהייתה באפריל.
- יחד עם זאת, המומחה הדגיש כי, הדבר אינו נכון לגבי כל המדדים, כי על רקע מחלותיו של הנאשם מצבים אלו "עלולים להשתנות מהר מאוד", וכי התדרדרות כזו מסוכנות יותר לנאשם מאשר לאדם רגיל, בשל מחלותיו. כך קרה באפריל, שזיהום פשוט התדרדר לפתע במהירות, וסיכן את חיי הנאשם.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 19-12-5595

בפני: כב' סגן הנשיאה, השופט אריאל ואגו - אב"ד
כב' השופט אלון אינפלד
כב' השופט אריאל חזק

עוד ציין המומחה כי הרבה תלוי במעקב אחר מצב הנאשם, והצעה של טיפולים מתקדמים, שלא תמיד נגישים לאסירים. בהמשך לשאלת התובעת, ציין המומחה שיש פער בין בתי כלא שונים לעניין איכות הפיקוח על מצבים רפואיים מורכבים, והדבר גם תלוי באיכות הרופאים ומקצועיות החובשים, בכל כלא נתון.

27. מומחה ההגנה ציין שאין בידו לשלול את טענותיה של הרופאה המחוזית, ואכן אסיר מקבל כל טיפול המצוי ב"סל התרופות". יחד עם זאת, הדגיש המומחה כי לדעתו שב"ס אינו יכול לתת מענה דחוף בזמן סביר. לטענה לפיה אסיר יגיע לבית חולים תוך חצי שעה או 40 דקות מתלונה דחופה, השיב המומחה ההגנה כי נסיונו מלמד כי המציאות היא אחרת.

המומחה הדגיש כי הוא אינו עובד בשב"ס, אך ניסיונו מגיע מייעוץ שהוא נותן לאסירים או עצירים, אחת לכמה חודשים. בחקירה נגדית גם הסביר כי במתן ייעוץ הוא לומד את התיק הרפואי של האסיר, ויכול כך ללמוד על איכות הטיפול הרפואי שקיבל.

לדברי המומחה, מתיקים רבים שהוא מכיר עולה כי חולף זמן רב עד שמגיע חובש לתא, ובשעות רבות של היממה אין רופא בבית הסוהר, אלא כונן בלבד. יש לחשוש שחובש לא יזהה מצב מסוכן, ולא ידאג לפינוי מהיר של אסיר חולה הצריך זאת. לשאלות התובעת על כך שלפי הרופאה המחוזית חובש מגיע לתא תוך שתיים או שלוש דקות, השיב כי ייתכן שזה הנוהל, אך ממקרים שהוא מכיר - אין זו המציאות.

לשאלת בית המשפט אישר המומחה כי סיכויי ההשרדות של חולה לב המתגורר עם עוד אדם בבית, גבוהים מסיכוייו של אדם המתגורר לבד.

28. לשאלת התובעת לעניין התיק הרפואי של הנאשם עצמו, ציין מומחה ההגנה שלפני ההתקף המשמעותי של הנאשם באפריל, הטיפול בו לא היה טוב כלל וכלל. היו מצבים שונים שדרשו מענה, ולא קיבלו מענה. יחד עם זאת, המומחה אישר כי מאז אותה תקופה חל שיפור ניכר, והטיפול בנאשם "עלה פאזה", כך שהגיע לאיזון טוב.

29. הוגשו מטעם ההגנה גם ראיות לעונש בדמות מכתבים ותעודות הוקרה שקיבל הנאשם, בהקשר לפועלו כרופא.

הוגש מכתב מטעם מגנוס איתור וחילוץ בינ"ל (נ/א1). במכתב נמסר כי הנאשם פעל כרופא במספר משלחות חילוץ ברחבי העולם, אשר טיפלו בנפגעים נפשיים. זאת, תוך שהייה צמודה עם הנפגעים לאורך כל מסע החילוץ, במטרה להביאם להכרה ולהחלטה להשתתף בטיפול ושיקום. נמסר כי די"ר פרי פעל באופן מקצועי, והצליח לחבור לנפגעים מתוך גילוי אמפתיה, סבלנות ויחס חם ואוהב. הנאשם גם סייע בשיקום הנפגעים ובני משפחתם.

עוד הוגש, מכתב מטעם מפקד קורס מ"כים בחיל הרפואה בדרגת סרן (נ/ב1), מחודש מרץ 2019, בו הומלץ על מתן הכרה כלשהי בהצטיינותו של הנאשם. במכתב נמסר כי הנאשם היה בין הרופאים הטובים איתם נפגש הכותב, שתמיד קיבל אותו עם חיוך, אנרגיה ורצון לעזור. כן נמסר כי, במהלך השנתיים ששירת בקרית ההדרכה, נשמעו מתמאות בין אנשי הקבע על הטיפול המסור בכל אדם.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 5595-12-19

בפני: כב' סגן הנשיאה, השופט אריאל ואגו - אב"ד
כב' השופט אלון אינפלד
כב' השופט אריאל חזק

הוגשה גם תעודת הערכה מטעם מפקד המרכז לשירותי רפואה, רופא בכיר בדרגת אל"מ (נ1/ג), מחודש אפריל 2019, שהיה רמ"ח שירותי הבריאות ומפקד המרכז לשירותי רפואה, בתודה והערכה על פועלו ותרומתו של הנאשם למען חיילי צה"ל.
כן הוגשה תעודת הערכה מטעם מרפ"א בדרגת סא"ל (נ1/ד), מחודש אפריל 2019, בגין תרומתו ופועלו של הנאשם לקידום השירות הרפואי לחיילים במרחב הדרום.

טיעונים לעונש

טיעוני המאשימה

30. המאשימה הגישה טיעון כתוב, ונאמרו גם דברים על פה במהלך הדיון. הטיעון נפתח בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, כפי שאלה עולות מהכרעת הדין. היינו, נאשם שרצח את רעייתו, לה היה נשוי עשר שנים, מתוך יסוד נפשי של כוונה. המאשימה הדגישה כי מדובר בירי מכוון של הנאשם במנוחה, ירי של 5 כדורים, מנשק שאינו אוטומטי, דבר המלמד על מטרה להרוג ולא פליטה בשגגה. המאשימה הזכירה שהנאשם נמלט מן המקום, והותיר את המנוחה מתבוססת בדמה.
31. המדינה טענה כי אומנם לא נקבעו מסמרות בהכרעת הדין בנוגע למניע לרצח. אולם, היו אינדיקציות לפיהן, אף אם מדובר במעשה ספונטאני, ייתכן שרקע הסכסוך הוא כלכלי וייתכן גם מניע רגשי, בשל החלטת המנוחה לעזוב את הנאשם. לשיטת המאשימה, הדרך היחידה שצריכה להיות לסיום סכסוכים, הינה, כפי שפעלה המנוחה בחייה, בפנייה להליכים משפטיים. נקיטת האלימות מצד הנאשם, יש בה, לשיטת המאשימה, כדי להחמיר את עונשו של הנאשם, ולהצדיק מאסר עולם.
32. באשר למידת הנזק שנגרם מביצוע העבירה, עמדה המאשימה על היבטים רבים שעלו מתסקיר נפגעי העבירה, בדבר דמותה של המנוחה, והשלכות מותה על בתה מ', ומשפחתה של מ'. עיקר הדבר הינו אובדנה של המנוחה, אישה בת 70, מלאת שמחת חיים, אופטימיות ותקווה, אשר אוהבת לרקוד ולצחוק. אם ל-4 ילדים, וסבתא ל-9 נכדים, שהיוותה עוגן ומקור ליציבות, תמיכה וביטחון בקרב בני משפחתה. ההיבטים הנוספים עליהם עמדה המאשימה, פורטו בהרחבה לעיל תחת תסקיר נפגעי העבירה.
33. המדינה עמדה גם על הערך החברתי שנפגע מביצוע עבירת הרצח, הערך החברתי המשמעותי ביותר, שלמות הגוף וקדושת החיים. לשיטת המדינה נטילת חייו של קורבן חף מפשע בכוונה, היא מהעבירות החמורות בספר החוקים, ותוצאתה המתבקשת הינה שלילת חירותו של הרוצח לתקופה ממושכת, באופן שמבטא את ההוקעה החברתית של המעשה והעושה.
34. מידת הפגיעה בערכים אלה, לטענת המדינה, נמצאת ברף הגבוה ביותר של מנעד החומרה בעבירת הרצח הבסיסית. לשיטת המדינה מדובר במקרה שעובדותיו קרובות יותר לקו הגבול שבין רצח בנסיבות מחמירות לבין עבירת הרצח הבסיסית, מאשר לגבול שבין עבירת הרצח בחלופה של כוונה לבין עבירת הרצח בחלופה של אדישות. מכאן, טוענת המדינה, כי יש לגזור על הנאשם את העונש המירבי.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 5595-12-19

בפני: כב' סגן הנשיאה, השופט אריאל ואגו - אב"ד
כב' השופט אלון אינפלד
כב' השופט אריאל חזק

- יוער כי המדינה טענה את טענת הקרבה של המעשה לרצח בנסיבות מחמירות, לעומת רצח באדישות, בשני מישורים. במישור האחד - נטען כי העובדות שנקבעו קרובות לעבירה של רצח בנסיבות מחמירות, עקב מספר נסיבות שנקבעו בהכרעת הדין. במישור השני - הוזכר כי אמנם הנאשם זוכה ביחס לנסיבה המחמירה לפיה המעשה נעשה לאחר "הליך ממשי של שקילה וגיבוש החלטה להמית", אך נקבע כי רכיב זה הוכח מעל ומעבר למאזן ההסתברות. המדינה טענה כי אף מבחינה זו יש קרבה של המעשה דנן לנסיבה המחמירה.
- יאמר מיד, כי אף שיש ממש בטענה במישור הראשון כפי שיפורט בהמשך, הטענה במישור השני - לפיה יש להתחשב בנסיבות שלא הוכחו מעבר לספק סביר - סותרת את החוק ונדחית מכל וכל, ועל כך בפרקי הדיון.
35. המאשימה טוענת כי יש לקבוע את מתחם העונש ההולם בין 27 שנות מאסר לבין מאסר עולם, ולעניין הענישה בפועל יש למקם את הנאשם ברף העליון, ולהטיל עליו את העונש המירבי הקבוע בצד העבירה - מאסר העולם.
36. במסגרת בחינת מדיניות הענישה הנוהגת, הפנתה המאשימה לפסיקה רבה, עליה יורחב בהמשך. עיקרי טענותיה של המאשימה בהבאת פסיקה זו, הינם בעניין הרפורמה בעבירות ההמתה; האופן בו על בית המשפט להפעיל את שיקול הדעת בהטלת מאסר עולם; הענישה הראויה ברצח בת זוג והצורך בהרתעה. נטען, בין היתר, כי במקרים של רצח אשה בכוונה בידי בן זוגה יש להחמיר בעונשו של הנאשם ולהטיל עליו מאסר עולם, בין השאר, בשל הקרבה לנסיבות המחמירות, המפורטות בסעיף 300(א) לחוק העונשין.
37. המאשימה טענה לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, שיש בהן לשיטתה כדי להחמיר את מעשה העבירה ואשמו של הנאשם. ראשית עמדה המאשימה על הסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה, כפי שפורטו לעיל, וזאת אף שאין מדובר בנסיבות המביאות לסיווג מחמיר יותר של העבירה.
38. עוד טענה המאשימה לאכזריות, אלימות והתעללות של הנאשם במנוחה. נטען כי מדובר במעשה רצח אלים וקשה, ללא שום אמפתיה, כאשר הנאשם החליט באכזריות להמית את המנוחה, שניסתה להתחמק ולהגן על עצמה, וירה לעברה 5 כדורים, עד שהצליח לגרום למותה. המאשימה טוענת כי האכזריות מתבטאת גם בעובדה שהנאשם, רופא במקצועו, עזב את המקום, בעוד המנוחה מתבוססת בדמה, שעה שיכול אולי היה להושיט לה עזרה.
39. המאשימה טענה גם כי יש לתת משקל לחומרה לניצול לרעה את כוחו ומעמדו של הנאשם, שהמית את המנוחה באמצעות אקדח שהחזיק ברישיון. אקדח שניתן לו לצורך הגנה עצמית מעבודתו ביישובים צמודי הגדר, אשר שימש לבסוף לרצח אשתו על רקע סכסוך ביניהם. לדברי המאשימה, הביצוע המהיר של ההחלטה הספונטנית להמית את המנוחה, התאפשר בשל ניצול מעמדו של הנאשם כמחזיק רישיון, וייתכן, נטען, שהיה חוזר בו מכוונתו אלמלא החזיק באקדח.
40. עוד נטען, כי יש להטיל על הנאשם מאסר עולם גם בשל הצורך בהרתעת הרבים, בהתאם לסעיף 40 לחוק העונשין. לטענת המאשימה, האלימות המתגברת של גברים בבנות זוגן, בעיקר על רקע רצון להיפרד מהם, מצריכה ענישה תמורה שתהווה הרתעה ממשית. נדרשת

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 5595-12-19

בפני: כב' סגן הנשיאה, השופט אריאל ואגו - אב"ד
כב' השופט אלון אינפלד
כב' השופט אריאל חזק

הרתעה גם, כך נטען, בשל כך שהרצח בוצע באמצעות אקדח שהוחזק ברישיון. בייחוד בימי המלחמה הנוכחית, כאשר מספר מקבלי הרישיון להחזיק בנשק גדל.

41. לשיטת המאשימה, נוכח חומרתם החריגה של מעשי הנאשם, והשלכותיהם מרחיקות הלכת על נפגעי העבירה, יש לייחס משקל נמוך, אם בכלל, לנסיבותיו האישיות של הנאשם. לטענת המאשימה, העובדה שמדובר באדם מבוגר, נעדר עבר פלילי, ורופא במקצועו, מצביעה אומנם על רקע נורמטיבי. אך אינה רלוונטית, ואינה צריכה להיזקק לטובתו של הנאשם, שקיפח את חייו של אדם אחר.

42. בפרט, טוענת המאשימה, אין בנסיבותיו הרפואיות של הנאשם כדי להצדיק הקלה בעונשו. ראשית, לשיטת המאשימה, צריך וראוי שהשיקולים הרפואיים ייבחנו רק במסגרת חוק שחרור על תנאי ממאסר. שנית, נטען, כי מצבו הרפואי של הנאשם, כפי שהוא עולה מחוות דעתו של פרופ' רביד שהגישה ההגנה, מאפיין לרוב אנשים בגילו של הנאשם, ולא מדובר בבעיות חמורות וקיצוניות או מסכנות חיים. כן נטען כי חוות דעתה של ד"ר ליאל מדר אותה הגישה המאשימה, מלמדת כי הנאשם נמצא במעקב אחר מצבו הרפואי במאסר, ומקבל את הטיפול המותאם למצבו. וכן, עולה כי שב"ס ערוך לטפל במקרי חירום רפואיים במקרה הצורך, ואף בזמינות גבוהה יותר מאשר שירותי הרפואה שמחוץ לכלא.

43. עוד טוענת המאשימה, כי הנאשם לא נטל אחריות ולא הביע חרטה על מעשיו. כן נטען כי אומנם אין לזקוף לחובת הנאשם את בחירתו לנהל משפטו, אולם אין להקל עמו כמי שבחר להודות, לחסוך בזמן שיפוטי, ולהקל בסבל המשפחה.

44. מכל מקום, המאשימה טוענת כי אין עונש שיוכל לפצות על האובדן הקשה, אולם למען השבת הצדק והביטחון, ההכרה בסבלם של נפגעי העבירה, והעברת מסר חברתי, יש למקם את עונשו של הנאשם ברף העליון של המתחם, ולהטיל עליו מאסר עולם.

באשר לפיצויים, נטען כי נוכח חומרת הנזק למשפחת המנוחה, ונוכח דעתה של עורכת תסקיר נפגעי העבירה, יש לפסוק את הפיצוי המירבי הקבוע בחוק, בסך 258,000 ₪.

טיעוני ב"כ הנאשם

45. הסנגור פתח בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, והזכיר כי מדובר בנאשם בן 72, ללא עבר פלילי, אשר מצוי במעצר מעל 4 שנים, עם כל הנפקויות הנלוות לכך בהתאם למצבו הבריאותי. הסנגור הזכיר גם את מכתבי ותעודות ההוקרה שניתנו לנאשם, המלמדים על מסירותו ופעילותו החברתית כרופא ברחבי העולם.

46. באשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, הסנגור התייחס לקביעות מסוימות בהכרעת הדין, אשר לשיטתו נושאות משמעות לעניין הפחתת העונש. ראשית הזכיר הסנגור כי הנאשם זוכה מרצח בנסיבות מחמירות והורשע ברצח בכוונה, לאחר שלא ניתן היה לקבוע מעבר לספק סביר כי הרצח בוצע לאחר הליך ממשי של שקילה וגיבוש החלטה להמית. שנית, טען הסנגור, כי בכתב האישום נטען שהנאשם ברח מהמקום לאחר הרצח, ובהכרעת הדין התקבלה העובדה כי בשלב זה הנאשם ניסה להתאבד במדבר, שם נמצא.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 19-12-5595

בפני: כב' סגן הנשיאה, השופט אריאל ואגו - אב"ד
כב' השופט אלון אינפלד
כב' השופט אריאל חזק

47. עוד הוסיף הסנגור, כי טענות לווידוא הריגה שביצע הנאשם במנוחה בהיותה שרועה על הקרקע, לא הוכרעו על ידי בית המשפט. וכן כי בהכרעת הדין התקבלה האפשרות לפיה הנאשם לא כיוון את שני הכדורים לעבר ראשה של המנוחה, אלא ייתכן שאחד מהכדורים ניתז מהחלון ופגע. יאמר מיד, כי לא ברור כיצד התכנות תיאורטית לאפשרות דחוקה זו מסייעת לנאשם, כאשר נקבע שכל היריות כולן, היכן שלא פגעו, כוונו להביא למות המנוחה (פסקה 225 להכרעת הדין).

באשר למדיניות הענישה הנוהגת, הסנגור הפנה לפסיקה שתידון בהמשך.

48. לבסוף, נוכח מדיניות הענישה הנוהגת, ונוכח הנסיבות עליהן עמד, טען הסנגור למתחם ענישה החל מ- 18 ועד 25 שנות מאסר, ועתר למקם את הנאשם בתחתית המתחם, נוכח מצבו הרפואי. הסנגור טען כי אין מדובר במצב רפואי רווח של כל אדם בגילו כפי שטוענת המאשימה, ובניגוד לעדות רופאת השב"ס, הרופא המומחה מטעם ההגנה שהעיד לעונש, עמד על הקשיים ביכולת השב"ס לטיפול באירועים דחופים ומיוחדים, ועל הסיכון המיוחד שנגרם לחיי הנאשם מכך בשל מצבו הרפואי המורכב.

49. לשיטת הסנגור, הנושא של רצח בת זוג, אינו מצדיק, כשלעצמו, את רמת הענישה אליה הפנתה המאשימה, ובוודאי לא נקיטה במאסר עולם. עוד טען כי בתקדימים אליהם הפנתה המאשימה נקבעה ענישה מחמירה במיוחד עקב מכלול של נסיבות מצטברות שהצדיקו זאת, למשל התעללות ממושכת.

50. לעניין הפיצוי טען הסנגור כי קיים הליך אזרחי מקביל שהגישה משפחת המנוחה נגד הנאשם, וכל כספי הנאשם ונכסיו תפוסים לשם. הבית המשותף מעוקל ומושכר. משכך, כל שייפסק יקוּזז בהליך האזרחי. למעשה, הסנגור השאיר את נושא הפיצוי לשיקול דעת בית המשפט.

דברי הנאשם

51. הנאשם אמר כי הוא מייצג באופן מובהק מקרה של נפילה מאיגרא רמא לבירא עמיקתא. הנאשם סיפר כי לחם וסיכן את חייו, הן במלחמת יום כיפור והן במלחמת לבנון הראשונה, למען מדינת ישראל, והזכיר כי בני דורו סבלו מהלם קרב, מבלי לקבל טיפולים נפשיים לאחר מכן. הנאשם עבר להתגורר בארצות הברית, אך לאחר שהתבקש על ידי השגרירות הישראלית בווינגטון, עזב את משפחתו ועבר לגור בישראל, כדי לסייע כרופא בדרום, בקופות החולים ובצבא.

52. הנאשם סיפר שקיבל הרישיון לנשק בשל עבודתו בעוטף עזה ביישובים צמודי גדר, על אף החשש של משפחתו מכך. הכל, משום שמדינת ישראל חשובה לו. עוד מסר הנאשם כי לו היה נמצא במושב מגוריו בשבת השבעה באוקטובר, לבטח היה יוצא להילחם עם אקדח זה במתבלים, וכן היה נכנס לעזה כרופא צבאי.

53. הנאשם סיפר על פועלו המחקרי, ועל ספר שפירסם שעוסק ברופא גרמני בימי השואה. ספר, שתורגם לשפות שונות, ואף נמצא במערכת החינוך של יפן. הנאשם סיפר שהוא עצמו בן לניצולת שואה, שלימדה אותו את ערכי אהבת האדם. והיא הסיבה לפיה עסק בכל

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 19-12-5595

בפני: כב' סגן הנשיאה, השופט אריאל ואגו - אב"ד
כב' השופט אלון אינפלד
כב' השופט אריאל חזק

השליחיות ההומניטריות במגוון מדינות ברחבי העולם. הנאשם סיפר שאף בין כותלי הכלא, עם כל הקשיים הבריאותיים והנפשיים שלו, הוא מנסה לעזור לאחרים בכלא. 54. הנאשם טען כי, בניגוד לעדותה של הרופאה המכובדת משב"ס, אלמלא החובש רב עם הנהלת הכלא, הוא לא היה נותר בחיים. זאת, משום שהנהלת הכלא סירבה לפנותו בעת התמוטטותו בכלא. הרופא התורן חשב שהוא צריך נוזלים, אך בהגעתו לבית החולים חיברו אותו מיד למכונת דיאליזה. הנאשם כרופא סבור כי בשב"ס לא יכולים להעניק טיפול רפואי מיטבי. רופא נמצא בין השעות 7:30 ל-17:30, ובשאר הזמן ישנו רופא תורן שלא תמיד מגיע. לדבריו, לא באמת ניתן לקבל טיפול רפואי מהיר יותר מהאזרחות. ולעתים אפילו הנאשם, כרופא, נקרא על ידי הסוהר כדי לסייע לאנשים במצב רפואי מורכב. מכל מקום טוען הנאשם כי לא נעים לו לדבר על מצבו הרפואי בתקופת המלחמה כאשר בכל יום אנשים צעירים ממנו מתים, וכי "חיי שווים כקליפת השום לעומת מה שקורה פה במדינה".

דין והכרעה

55. "השניים חולפות, נדמה לנו שאנו צועדים קדימה לעבר עולם מתקדם ושוויוני יותר, ואולם, לדאבונו הלב, בתחום האלימות נגד נשים מצד בני זוגן וקרוביהן עולם כעולתו נוהג" (השופט גרוסקופף בע"פ 3011/17 פרץ נ' מדינת ישראל (31.1.19)). הנאשם דן הוא אדם מבוגר, איש משפחה, ללא עבר פלילי, ותיק מלחמות ישראל, שהתנדב במקצועו במקומות שונים בעולם, רופא נעים ואמפתי, אשר במו ידיו נטל את אקדחו וירה באשתו למוות, על מנת לרוצחה נפש! אין הוא הגבר הראשון, ולמרבה הצער גם לא יהיה הגבר האחרון, אשר ישיל מעליו את כל הערכים עליהם התחנך, ויפעל על פי הלך רוח רצחני, מביש ושפל, הנובע מיחס אדנותי ורכושני כלפי נשים. הלך רוח, שאנו, כאנשי משפט, חינוך, תרבות או מדע מנסים לבער מהחברה האנושית כבר דורות רבים, ללא הצלחה. השאלה מדוע בדורנו עדיין יש גברים הרוצחים נשים, נתונה למחקר פסיכולוגי, סוציולוגי, חינוכי וקרימינולוגי. בפרשתנו שלנו, בהעדר כל אמון בדברי הנאשם, לא נוכל לדעת ממנו מה הוא חשב ומה היה המניע הישיר למעשה המזעזע. כאמור בהכרעת הדין, אפילו לא ברור אם הרצח בוצע על רקע הסכסוך הכספי ממניע של תמזנות, או בשל התפוררות התא המשפחתי ורגשות שליליים הנובעים מאהבה זוגית שהיתה ואינה עוד. למרות שברור שהמניע קשור למהלכים שנקטה אסתר, בת זוגו, כדי להיפרד ממנו. מכל מקום, כשופטים, צר עולמנו כאולם המשפט, ואף שיושבים אנו בתוך עמנו, אין לנו אלא את הראיות, העובדות, החוק והתקדים, המנחים אותנו כיצד להחיל את הדין הישראלי על הנאשם דן ומעשהו המחריד. אבל הדין אינו תלוי בעיקרו במניע אלא במעשה, והמעשה - הוא מעשה של רוע, רוע מוחלט.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 19-12-5595

בפני: כב' סגן הנשיאה, השופט אריאל ואגו - אב"ד
כב' השופט אלון אינפלד
כב' השופט אריאל חזק

קביעת מתחם העונש ההולם

ערכים

56. הערכים שנפגעו ממעשה הנאשם, ברורים מאליהם, ובמצוות המחוקק נזכיר את עיקרם. בעבירות רצח נפגעים הערכים החשובים והיסודיים ביותר, קדושת חיי האדם, ושלמות הגוף והנפש. בעבירות אלימות נגד נשים, נפגעים ערכי הכבוד והחירות של נשים, הזכות לבריאות, כמו גם האוטונומיה של נשים על חייהן וגופן. בעבירות אלימות במשפחה, נפגעים ערכי שלמות התא משפחתי, האמון הביתי, ההגנה והביטחון הראוי למשפחה. הפגיעה בבת זוג על רקע רצונה להיפרד, פוגעת בערכי החירות הבסיסיים, בזכות של אדם להחליט על גורלו ועל שותפיו לחיים. בשימוש האלים באקדח המוחזק ברישיון לשם הגנה עצמית, יש גם הפרה של אמון הציבור שהעניק הרישיון להגנה עצמית. הווה אומר, במעשה הנאשם, אשר רצח את אשתו באמצעות אקדח חוקי, על רקע תהליך פרידה, נפגעו ערכים חברתיים חשובים וקדושים אלה.

נסיבות המעשה

57. הנאשם הורשע בעבירת רצח בכוונה של רעייתו. נסיבות המעשה אינן ברורות לגמרי. יש להניח לטובתו כי עסקינן ברצח "ספונטני", ללא תכנון מקדים. אולם, הנאשם בהחלטה רצחנית מודעת, ירה במנוחה 5 יריות, ששתיים מהן פגעו בראשה, מאחור, מתוך חפץ ומטרה להמיתה. והמנוחה אכן מתה, שעה שהנאשם, רופא מציל חיים במקצועו, עזב את הזירה והלך לדרכו. הנזק הוא החמור ביותר שניתן להעלות על הדעת - מותה של המנוחה, על כל השלכותיו, כפי שפורטו לעיל. בעיקרם - גדיעת חייה הטובים והשמחים של המנוחה, וגדיעת המנוחה מחייה של בני משפחתה ואוהביה.

58. כאמור, לבית המשפט לא ידועים סתרי ליבו ומניעיו המדויקים של הנאשם לרצח, ואפילו לא ידוע אם מדובר בכעס פתאומי או תכנון זדוני בדם קר. אולם, בין שהרצח נבע מחמדנות הנאשם למשאבים כלכליים נוספים בעת הפרידה, בין שמדובר בכאב הפרידה לעצמה ובין שמדובר בהתלקחות של עלבון בשל פעולות המנוחה תוך ניתוק הנאשם ממנה, עסקינן במניע המתקשר לשליטה של הנאשם ביחסים ביניהם, במנוחה עצמה או במשאביה. כך, פרשה זו נכנסת בבירור למסגרת הקשה והכואבת של אלימות זוגית ואלימות כלפי נשים בנות משפחה, על כל החומרה הכרוכה בכך.

59. בקשת המאשימה לזקוף לחובת הנאשם, נסיבה של אכזריות, אלימות ממושכת או התעללות במנוחה, חייבת להידחות. אומנם, הנאשם ירה במנוחה ורצה במותה ואף גרם למותה. אולם אין מדובר באלימות שיטתית שביצע הנאשם במנוחה בימי חייה, ואין מדובר בנסיבות אכזריות במיוחד באופן ביצוע הרצח - מעבר, כמובן, לאירוע הרצח עצמו. ענישה בעבירת הרצח מגלמת, כשלעצמה, את החומרה הרבה שיש במעשה נטילת החיים.

60. נסיבה מחמירה אחרת לה טענה המאשימה, אכן מתקיימת בענייננו - הניצול לרעה של כוחו של הנאשם, ושל יחסיו עם המנוחה. הרובד האחד להתקיימות נסיבה זו, הינו החזקת האקדח ברישיון. הירי במנוחה לא היה מתאפשר, אלמלא התזיק הנאשם באקדח ברישיון כדון,

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 19-12-5595

בפני: כב' סגן הנשיאה, השופט אריאל ואגו - אב"ד
כב' השופט אלון אינפלד
כב' השופט אריאל חזק

ואלמלא ניצל לרעה את כוחו ה"חוקי". הרובד האחר, הינו מערכת היחסים הזוגית שקיים הנאשם עם המנוחה. הנאשם ניצל את הזוגיות שניהל עם המנוחה, במסגרתה רכש את אמונה והתגורר עמה באותו הבית, לרצח אכזרי בתוך ביתה, מקום הביטחון שלה, ללא היכולת להגן על עצמה או לברוח.

61. בא כוחו של הנאשם לא טען לנסיבות מקלות שמתקיימות במעשה הרצח, ומכל מקום לא מצאתי כי מתקיימות נסיבות אלה.

התגבשות מדיניות הענישה החדשה

62. לאחר תיקון 137 לחוק העונשין המכונה "הרפורמה בעבירות ההמתה", בהעדר נסיבות מחמירות או מקלות שהוגדרו בחוק, העונש המרבי לעבירת הרצח הוא מאסר עולם, היינו מאסר בלתי קצוב, אך אין זה עונש חובה (סעיף 300(א) לחוק העונשין, בשילוב עם סעיף 311א לחוק). בהעדר עונש חובה, מסתבר שעקרונות הבניית הענישה אשר נוספו בתיקון 113 לחוק העונשין, חלים על עבירת הרצח.

בשנים המעטות מאז תיקון 137, כבר נשברו קולמוסין על היחס בין העקרונות הנורמטיביים המגולמים בשני התיקונים, במיוחד בהקשר לעבירת הרצח בצורתה היותר חמורה, הרצח בכוונה (כאשר לא מתקיימות "נסיבות מחמירות" שבעטיין יש להטיל עונש מאסר עולם כעונש חובה). כך, בשנים אלה הצטברה פסיקה מספקת של בית המשפט העליון, המאפשרת לקבוע כי נקבעו קווים מנחים להבניית הענישה בעבירת הרצח בכוונה, אף כי יש להניח שהפסיקה תמשיך ותתפתח.

63. המאשימה הפנתה לפסיקת בית המשפט העליון בע"פ 3223/21 מדינת ישראל נ' שפק (2.3.22), ע"פ 1077/22 עבדל קאדר נ' מדינת ישראל (1.6.22), ע"פ 1213/21 וואסה נ' מדינת ישראל (11.8.22), ע"פ 1442/22 ניקולקין נ' מדינת ישראל (28.5.23), ע"פ 1978/21 מדינת ישראל נ' עמאש (7.6.23) וע"פ 1188/23 אלעמורי נ' מדינת ישראל (16.7.23).
הסנגור הפנה לע"פ 3187/21 אלקאדי נ' מדינת ישראל (21.8.22).

יאמר כי הצדדים הפנו גם לפסיקה של ערכאות הדיון, אשר חשיבותה רבה בהערכת הענישה הנוהגת, כאשר מדובר בעבירות הרגילות עמנו מימים ימימה. אולם, כאשר מדובר במערכת חוקים חדשה, עיקרו של התקדים נוגע לפירוש החוק עצמו, ועקרונות הפעלתו בפעמים הראשונות לתחולתו. בשלבים ראשונים אלה, בית המשפט העליון מפתח נקודות חדשות בכל דיון, ואין מדובר באופן היישום של עקרונות קיימים. כך, שפסיקת בתי המשפט המחוזיים, שאינה מאוחרת לפסקי הדין האחרונים של בית המשפט העליון ומיישמת אותם, היא בעלת ערך תקדימי פחות.

64. פרשת שפק עסקה במערער שרצח את אשתו ב-15 דקירות סכין. ערכאת הדיון קבעה מתחם ענישה הנע בין 27 שנות מאסר לבין מאסר עולם והעמידה את עונשו של שפק על 28 וחצי שנות מאסר, כ"אמצעו" של המתחם. המדינה בערעורה ביקשה לקבוע כי בעבירות רצח, הנעשות בכוונה, להבדיל מאדישות, יש לראות את העונש המירבי, מאסר עולם, כעין "עונש מוצא", אשר ייגזר על כל המורשע בחלופה זו, בהעדר נסיבות חריגות.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 19-12-5595

בפני: כב' סגן הנשיאה, השופט אריאל ואגו - אב"ד
כב' השופט אלון אינפלד
כב' השופט אריאל חזק

עמדה זו נדחתה בבית המשפט העליון, ונקבע כי גם בעבירת הרצח בכוונה חלים עקרונות הבניית הענישה, כי יש לקבוע מתחם ענישה, ואף נאמר כי המתחם שנקבע אינו שגוי. יחד עם זאת, נקבע כי **בנסיבות העניין כפי שעמדו בפני בית המשפט המחוזי, נכון היה להטיל עונש מאסר עולם בכל זאת.**

הוסבר כי עונש מאסר עולם אינו עונש מירבי הקיים רק "עלי ספר", שאינו מבוצע בפועל, וכי "במקרים המתאימים עונש זה יהיה העונש ההולם והראוי". כלומר, במקרים בהם נסיבות העניין מצדיקות זאת, אף אם אינן מקיימות את תנאי סעיף 3א01 ל"רצח בנסיבות מחמירות", יש להטיל מאסר עולם דווקא. כך לדוגמה, גם אכזריות במעשה הרצח שאינה "אכזריות מיוחדת" יכולה לשמש נסיבה מחמירה העשויה להצדיק מאסר עולם. עם זאת הודגש שאין לקבוע מסמרות לגבי סוג המקרים המתאימים להטלת מאסר עולם.

עוד צוין כי, בניגוד לעונש מירבי אחר היכול לשמש גבול עליון למתחם עונש ראוי, **ההבדל בין מאסר קצוב למאסר שאינו קצוב אינו "כמותי" אלא "הבדל איכותי", המייחד את עבירת הרצח.** אמנם, לא נכון שמאסר עולם יהיה עונש "על הנייר" בלבד, כאמור, אך מצד שני נכון שעונש זה "ייגזר רק במקרים של עבירת הרצח שהם בעלי חומרה ברורה וממשית, שאינה קיימת בכל מקרה רצח, גם אם אין הם מגבשים את עבירת הרצח בנסיבות מחמירות".

לענין שפק עצמו, **נמצאו נסיבות המצדיקות הטלת מאסר עולם דווקא.** הנסיבות שהצדיקו זאת בפרשת שפק היו הצורך בענישה מרתיעה בעבירות רצח נשים בידי בני זוגן, העובדה כי הורשע באלימות כלפי המנוחה בעבר וכי עשה המעשה כאשר מאסר על תנאי תלוי ועמד נגדו. עוד צוין כי העובדה כי מדובר באלימות כלפי בת זוג על רקע רצונה להיפרד, מהווה נסיבה מחמירה לגבי נסיבות המעשה עצמו, ומעבר לכך מחייבת גם כן ענישה שיש עמה הרתעה.

הודגש כי **מתן משקל מועט לנסיבות אישיות מקלות, מתבטא לא רק בקביעת מתחם צר לעבירות רצח בכוונה, אלא גם במתן משקל מועט לנסיבות כאלה בתוך המתחם.** משמע, רק נסיבות מקלות משמעותיות, שהן כבדות משקל במיוחד, יכולות להביא את הענישה לצד הנמוך של המתחם.

יוער כי בין הדיון בבית המשפט המחוזי לבין הדיון בבית המשפט העליון, סבל המערער שם מאירוע מוחי, שהשאירו משותק במחצית גופו ועם קשיים רפואיים ותפקודיים משמעותיים ביותר. מטעם זה בלבד הוקל העונש ל- 27 שנות מאסר בפועל, תחתית מתחם העונש הראוי. 65. בפרשת **עבדל קאדר**, על פי כתב אישום מתוקן בהסדר ללא הסכמה לעונש, דובר במי שהתעמת עם המנוח והרגיש פגוע ומושפל. למחרת, בעודו נושא אקדח שלא כדין, הבחין ברכב המנוח מתקרב. עקב תחושותיו דרך **עבדל קאדר** את האקדח, רץ לעבר הרכב וירה מספר יריות מטווח קצר לעבר המנוח. נהג הרכב והמנוח ברחו מהמקום, אך מותו של המנוח נקבע תוך זמן קצר בבית החולים. **בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה הנע בין 25 שנות מאסר לבין מאסר עולם.** נוכח נסיבותיו האישיות, לרבות הודאה ונכות פיזית עם מצב נפשי אשר מקשים על שהייה במאסר, **נגזר דינו ל- 27 שנות מאסר.** שני הצדדים ערערו על גזר הדין.

בית המשפט העליון אזכר בהסכמה את הלכת שפק, כדרך להתאמת עקרונות הבניית הענישה לענישה בעבירות רצח בכלל, ורצח בכוונה בפרט. ביישום העקרונות, עמד בית המשפט העליון

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 19-12-5595

בפני: כב' סגן הנשיאה, השופט אריאל ואגו - אב"ד
כב' השופט אלון אינפלד
כב' השופט אריאל חזק

על החשיבות של קביעת מתחם עונש הולם מצומצם בעבירות מסוג זה. שכן "כך, יישמר מעמדו של עקרון ההלימה נוכח ערך קדושת החיים וחומרת מעשה הרצח, יישמרו עקרונות הרפורמה להבניית שיקול הדעת בענישה, ויילקחו בחשבון נסיבותיו האישיות של מבצע העבירה".

נמצא שבית המשפט המחוזי שגה בקביעת רוחב המתחם, וראוי היה לקבוע מתחם צר יותר. אולם, נוכח נכותו של הנאשם "בשל היותו קטוע רגל ובשל העובדה שהוא סובל מפוסט טראומה ומנכות צמיתה" הוחלט שלא להתערב בתוצאה עצמה, תוך השוואה לפרשת שפק ולנסיבות הרפואיות שם. הודגש כי "העונש אשר הושת לבסוף על המערער הולם את חומרת מעשיו ומתחשב בנסיבותיו, ואף שבית המשפט המחוזי הקל עמו במידת מה, הוא אינו מקל באופן המצדיק את התערבותנו" (ההדגשה נוספה א"א).

66. פרשת וואסה עסקה בשוטר שרצח את אשתו, באמצעות האקדח המשטרתי שהיה ברשותו. ביום האירוע התפתח ויכוח בינו לבין אשתו. הנאשם יצא מהבית להירגע וחזר לאחר כמה שעות. הוויכוח התעורר שוב לעת ערב, כאשר ילדי הזוג היו במיטותיהם. במהלך ויכוח זה, הכה המערער את המנוחה בפניה, ובאמצעות מחבת הכה בגבה. אז בעט בה והיא נפלה, החלה לדמם אך קמה מחדש והתיישבה על כסא. הוויכוח נמשך, ובשלב מסוים הלך הנאשם לחדר השינה, הוציא אקדח מהארון, שב לסלון, דרך את האקדח, כיוון לעבר המנוחה, ירה לעבר פניה יריה אחת, וזו פגעה בעינה, בפצע אשר גרם למוותה. לאחר מחלוקת על היסוד הנפשי וניהול הוכחות, הורשע הנאשם בעבירת הרצח הבסיסית בחלופה של "כוונה". בגזר הדין בבית המשפט המחוזי, נקבע מתחם עונש בין 26 שנות מאסר ועד מאסר עולם. לאחר שקילת מכלול נסיבותיו, לרבות החרטה לאחר מעשה מחד גיסא והרתעת הרבים מאידך גיסא, החליט בית המשפט המחוזי להטיל עונש בחלקו ה"מרכזי-גבוה" של המתחם והשית 29 שנות מאסר בפועל.

בית המשפט העליון, מפי השופט אלרון, אזכר את ההלכות דלעיל, ומצא כי זהו אחד "המקרים המתאימים" להטלת עונש מאסר עולם. הוסבר כי "המקרה שלפנינו משלב מספר נסיבות הצובעות אותו בצבעים חמורים במיוחד". נסיבות אלה הן כי מדובר ב"אלימות קשה נגד נשים מצד בני זוגן"; כי הירי נעשה לאחר מעשי אלימות קודמים במהלך הערב, וכי "במהלך אותו ערב עמדו בפני המערער הזדמנויות אינספור לחדול ממעשיו האלימים, ואולם הוא בחר להסלים את האלימות שהפעיל כלפי המנוחה, עד שלבסוף ירה בראשה"; כי "באקדח שניתן לו על מנת להגן על הציבור הרחב, השתמש כדי לרצוח את רעייתו" וכי "הרצח שביצע המערער הוא כפסע מלהיכלל בנסיבה המחמירה... לאחר תכנון או לאחר הליך ממשי של שקילה וגיבוש החלטה להמית".

יחד עם זאת הודגש כי אין שגיאה בקביעת מתחם הענישה. אולם "משהנסיבות שניתן לזקוף לטובת המערער הן מעטות ומשקלן נמוך; ואילו הנסיבות לחובתו הן משמעותיות עד מאוד, נכון היה למקם את עונשו בגבולו העליון של מתחם הענישה ההולם". הנסיבות שהודגשו הן קרבה מסוימת לנסיבות מחמירות פורמאליות לפי סעיף 301א(א) לחוק, והפגיעה הקשה בילדי המנוחה ובבתם המשותפת שנולדה אך חודשיים קודם לכן.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 19-12-5595

בפני: כב' סגן הנשיאה, השופט אריאל ואגו - אב"ד
כב' השופט אלון אינפלד
כב' השופט אריאל חזק

בית המשפט העליון, מפי השופט אלרון, ממשיך ומסביר כי אין לקבל הטענה לקרבה בין עונש של 29 שנות מאסר לבין מאסר עולם, כך שאין הצדקה להתערבות ערכאת הערעור, שכן "בעונש של מאסר עולם גלום מסר, שבמקרים החמורים שבחמורים שבהם אדם נוטל את חייו של אחר - יהא עונשו החמור שהדין מכיר. מסר זה הוא בעל חשיבות יתרה, ויש להשמיעו בקול רם וצלול - עבירת הרצח הייתה, ונותרה, החמורה שבספר החוקים; העונש שניתן לגזור בגינה היה, ונותר, החמור שבדין; עקרון קדושת החיים, עודנו נישא מעל יתר השיקולים והאינטרסים".

עוד הודגש כי "המחשבה שבת זוג, בהווה או בעבר, היא קניינו של בן זוגה מעתה ועד עולם; ולא, חייה מוטלים בסכנה, כפי שאנו עדים לאחרונה; היא תפיסה מעוותת מיסודה החוצה עדות ודתות אשר אין לה מקום בחברה בישראל. תופעה עגומה זו יש לעקור מן השורש, וליתן לכך ביטוי הולם בעונש". מטעמים אלה, **העונש אכן הוחמר למאסר עולם.**

67. בפרשת **ניקולקין**, המדובר במי שרצח את אחיו למחצה. השניים דרו יחדיו, אך הרבו לריב. הדברים הגיעו לשיא לאחר אירועים שונים, שבעטיים דרש המנוח מהמערער לעזוב את הדירה, והוא פעמיים עזב ושב בהסכמה. בשעת לילה, לאחר שהמנוח פרש לישון, המערער נטל מהמטבח סכין בעלת להב ארוך, שוטט כעשר דקות בבית, ניגש למיטת המנוח ונעץ בו הסכין בדקירה יחידה, אך חזקה. הוא עזב את הדירה, אך לא הזעיק עזרה וכך נגרם מות אחיו. בערכאת הדיון נקבע **מתחם עונש הולם בין 25 לבין 30 שנות מאסר**, ונוכח ההודיה, העדר עבר פלילי, מצב בריאותי ועתירת אם המנוח שהיא גם אם הנאשם, נגזרו עליו **26 שנות מאסר.**

בית המשפט העליון סקר את הפסיקה דלעיל ופסיקה נוספת, ועמד על השיקולים השונים בענישה בעבירת רצח בכוונה לאחר הרפורמה בעבירות המתה, כפי שנקבעו בפסיקה זו. עוד ציין כי מדיניות הענישה כבר התגבשה למעשה בפרשת **וואסה.**

נראה שבית המשפט העליון סבר כי הגבול העליון של המתחם שנקבע בערכאת הדיון היה מאסר עולם, שכן ציין (סוף פסקה 20) כי "בדין קבע בית המשפט המחוזי מתחם ענישה הולם שגבולו העליון הוא עונש של מאסר עולם". בית המשפט העליון ציין עוד כי בקביעת העונש בקרבת תחתית המתחם שגה בית המשפט המחוזי, ובלשונו "הקלה כה משמעותית בעונש, עד כדי מיקום עונשו של המערער בחלקו התחתון של מתחם הענישה ההולם, מצריכה נסיבות כבדות משקל המצדיקות זאת, אשר ספק אם ישנן בעניינו". בית המשפט העליון לא מצא שגיאה בכך שבית המשפט המחוזי התחשב בעתירת האם אשר "בנה האחד נרצח ובנה השני במאסר ממושך", אך לא מצא להקל עוד "מאחר שעונשו של המערער הוא ממילא על הצד המקל".

68. המדינה היא אשר ערערה בפרשת **עמאש**. מדובר במי אשר ללא התגרות ירה מטווח קרוב בארבעה אחים שהיו בני משפחתו של אדם עמו היה מסוכסך, פצע אחד באורח קשה וגרם למותו של אחר. הוא הורשע בעבירות רצח, ניסיון רצח ועבירות נשק. על פי הסדר הטיעון הסכימה המדינה כי הענישה בגין כל העבירות תרוצה באופן חופף, אך לא הוסכם על גובה העונש. מתחם העונש הראוי למכלול העבירות הועמד על ידי בית המשפט המחוזי על 25 עד

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 19-12-5595

בפני: כב' סגן הנשיאה, השופט אריאל ואגו - אב"ד
כב' השופט אלון אינפלד
כב' השופט אריאל חזק

30 שנות מאסר. המאסר בפועל הושת בתחתית המתחם נוכח הודאה (לאחר שהתקיימו חלק מההוכחות, אך נחסכו עדים רבים מאוד), גיל צעיר, העדר עבר פלילי ותקופת המעצר הממושכת. כן הושת מאסר על תנאי ופיצוי משמעותי.

בית המשפט העליון, מפי השופטת ברוך, התייחס לדין לאחר תיקון 137, ולפסיקת בית המשפט העליון המאוזכרת לעיל, במרכז פרשת **שפק**, וחזר על העקרונות לפיהם בעבירות רצח נכון לקבוע מתחם עונש צר וכי העונש המירבי בדמות מאסר בלתי קצוב צריך להיות מושת בפועל, במקרים המתאימים לכך. זאת, כאשר הרצח בוצע בנסיבות מחמירות, אף אם לא מתקיימת נסיבה מחמירה המעמידה את העבירה כרצח מהסוג בו מאסר עולם הוא עונש חובה.

לגופה של פרשת **עמאש**, נקבע כי אכן מתקיימות נסיבות המחייבות מאסר עולם, הגם שאינו עונש חובה. זאת, משום שמדובר במקרה בו נעשה שימוש בנשק חם בלתי חוקי ככלי ליישוב סכסוכים. מעשה, המעמיד הרצח בחומרה מיוחדת, ואף מחייב ענישה מרתיעה. עוד צוין כי הותקפו 4 אנשים, מתוך כוונה להביא למותם, הודגש כי יש קרבה במקרה זה לשתני נסיבות מחמירות, "המעשה נעשה לאחר תכנון או לאחר הליך ממשי של שקילה וגיבוש החלטה להמית" (סעיף 300א(א)) חוק העונשין) וכן "יצירת סכנה ממשית לחייו של אדם אחר" (סעיף 300א(א)(9) לחוק). עוד צוינו כנסיבות מחמירות עצם הירייה בפתח ביתם, אשר אמור להיות מקום מוגן, והנזק שנגרם למשפחה הנפגעת בכללותה.

הובהר כי אלמלא הסדר הטיעון, נכון היה לקבוע מאסר עולם ועוד מאסרים מצטברים בגין העבירות הנוספות, באשר החפיפה עצמה פוגעת בעקרון ההלימה. בית המשפט העליון העמיד את מתחם העונש ההולם לרצח עצמו על 26 שנות מאסר ועד מאסר עולם. כן נקבע שיש להעמיד את עונשו של הנאשם בקצה העליון של המתחם, על מאסר עולם בלתי קצוב. הן משום שלמרות ההודיה **עמאש** לא לקח אחריות על מעשיו, והן בנימוק המשתלב היטב עם הלכת **שפק** "מאחר שעסקינן בעבירה מן החמורות עלי חוק, ועל הפרק ניצב אינטרס רם המעלה של קדושת החיים, המשמעות היא שבעת קביעת העונש בתוך המתחם פוחת משקלן של נסיבותיו האישיות של המשיב".

69. פרשת **אלעמורי** עניינה שוב המתת אישה בידי גבר, אחיה הבכור. לאחר פעמיים בהן המערער ניסה בכוח להשיב את המנוחה להתגורר בבית, ללא הצלחה, ניצל אירוע של שהייתה בבית ונכנס לחדרה. במהלך חילופי דברים שם, המערער חנק את המנוחה בשתי ידיו, בעודה יושבת על מיטה בחדר ומנסה למנוע ממנו לעשות כן. כל זאת, עקב אורחות חייה של המנוחה, אשר לא תאמו את עמדותיו המסורתיות של המערער, אשר לאחר פטירת האב ראה עצמו כאחראי על התנהלות בני המשפחה. המערער החביא את הגופה בבור באדמה, ביער.

בית המשפט המחוזי העמיד את מתחם העונש ההולם על 28 שנות מאסר ועד מאסר עולם. נוכח ההודייה והבעת חרטה מחד גיסא, הרשעות קודמות לרבות בגין אלימות כלפי המנוחה, ומאסרים קודמים מאידך גיסא, הועמד העונש על 30 שנות מאסר בפועל.

בית המשפט העליון, שדן בערעור הנאשם, לאחר סקירת הפסיקה דלעיל מצא כי מתחם הענישה שנקבע הוא "מוצדק וראוי". כן נקבע, שצדק בית המשפט המחוזי שלא הטיל עונש

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 19-12-5595

בפני: כב' סגן הנשיאה, השופט אריאל ואגו - אב"ד
כב' השופט אלון אינפלד
כב' השופט אריאל חזק

בתחתית המתחם או מרכזו, והשיקולים לקולה, כגון ההשפעה הקשה של המאסר על משפחתו של המערער, מקבלים ביטוי מספיק בעצם העובדה שלא הוטל עליו העונש המירבי. בית המשפט העליון עמד על החובה "להנהיג מדיניות ענישה נחרצת המבטאת באופן הולם את מחויבות החברה להגן על נשים הזקוקות לכך ואשר נשקפת להן סכנה דווקא מצד הקרובים להן". עוד הדגיש כי "כאשר בעבירת רצח בכוונה עסקינן - את הנורא מכל לא ניתן עוד למנוע. בכל זאת, עלינו להדהד מסר עונשי בלתי מתפשר שלפיו במקרים מסוג זה העונש הצפוי לרוצח אינו רחוק מעונש של מאסר עולם, אם לא עונש של מאסר עולם - העונש המרבי על פי דין", ודחה את הערעור.

70. בפרשת **אלקאדי**, אליה הפנה הסנגור, דובר ברצח שהתרחש עקב קטטה בין שתי משפחות ברהט, בה המערער הוכה בראשו, בגבו ובצווארו. בשלב מסוים, המערער שהיה פסול מנהיגה, נכנס לרכב שעמד בסמוך ונסע ישירות לעבר הצומת בו התרחש הקטטה, שם התקהלו רבים. המערער נסע למקום בו עמדו שניים מהמשפחה היריבה "תוך שצפה אפשרות שיגרום למותו של אדם", פגע באשה אחת שנפצעה משמעותית, והמשיך ופגע באדם שנפגף לו לעצור, אשר נהרג מפגיעת המערער. לאחר מכן סובב המערער את רכבו והחל להתקרב שוב, אך נתקע. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש ראוי הנע **בין 18 לבין 26 שנות מאסר**, והשית על הנאשם **20 שנות מאסר בפועל**.

בית המשפט העליון דחה את ערעור הנאשם, תוך שהעיר כי נכון יותר היה לקבוע מתחם עונש ראוי מצומצם יותר. עוד העיר בית המשפט העליון כי העונש הולם את מעשיו של המערער דהתם "ואף מקל עמו במידת מה".

לטעמי, אין פרשת **אלקאדי** יכולה לסייע בענייננו. למרות הערת בית המשפט העליון כי בנסיבות האירוע ייתכן שלפני תיקון 137 היה נדון בגין עבירת "רצח בכוונה תחילה". נראה שבית המשפט העליון התייחס במילים אלה לנסיבות הכלליות ולכתב האישום המקורי. שכן, על פי ניסוח כתב האישום המתוקן כפי שצוטט, אף שמעשה האלימות נעשה בכוונה, היסוד הנפשי - החפזי, שיוחס למערער **אלקאדי** בהקשר להמתה, היה "שצפה אפשרות שיגרום למותו של אדם", היינו אדישות. לכן, אין בפסק דין זה כדי להוות אינדיקציה מתאימה לענייננו.

פסיקה, תמיהה וחידוד מושגי

אם כן, הפסיקה דלעיל המשיכה בדרכה של פרשת **שפק**, הדוחה את עמדת המדינה לפיה בעבירות רצח בכוונה יש "עונש מוצא" של מאסר עולם בלתי קצוב, נוכח תיקון 113 לחוק. עם זאת נקבע, כי לא זו בלבד שמתחם העונש ההולם בעבירות אלה יכלול לרוב גם מאסר עולם בלתי קצוב, אלא שכאשר מדובר במקרים היותר חמורים של רצח בכוונה, הענישה בפועל תהיה מאסר עולם. משמע, **במקרי הרצח היותר חמורים, לא די בנסיבות אישיות מקלות קונבנציונאליות כדי להימלט מהענישה המירבית**. זאת, באשר נסיבות כאלה מקבלות משקל נמוך יחסית, נוכח חומרת העבירה.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 19-12-5595

בפני: כב' סגן הנשיאה, השופט אריאל ואגו - אב"ד
כב' השופט אלון אינפלד
כב' השופט אריאל חזק

71. בית המשפט העליון למעשה קבע כי במקרים אלה, הראויים לעונש מאסר בלתי קצוב דווקא, הצד התחתון של המתחם יוכל לשמש את בית המשפט להקלה בעונש רק בהתקיים נסיבות מקלות משמעותיות במיוחד, כגון מצבו הרפואי הקשה עד מאוד של שפק. עקרון זה, הקובע כי למרות שיש לקבוע מתחם המאפשר עונש קצוב, במקרים החמורים של מעשי הרצח בכוונה יש להעניש במאסר עולם דווקא, אלא אם יש נסיבות מקלות חריגות מאוד המצדיקות שימוש באזור היותר קל של המתחם, יושם ופותח בפסיקת בית המשפט העליון, גם בהמשך. בין השאר מפי השופט אלרון בפרשת **וואסה**, אשר הדגיש את העקרונות האלה באירוע של רצח בת זוג בהקשר לפרידה, ועל ידי השופטת ברון בפרשת **עאמש**, שהדגישה זאת בהקשר לנסיבות מחמירות מסוג אחר לגמרי.

72. לכאורה, ניתן להקשות ולומר כי בפסק הדין בפרשת **שפק יש סתירה פנימית**, או שגיאה מושגית. שכן, **לכאורה בית המשפט העליון שקל את חומרת העבירה, את מידת האשם, פעמיים**. החומרה נשקלה בעת קביעת מתחם העונש ההולם, אז נקבע כי עונש בן 27 שנה יכול גם להלוים את המעשה כקצה המתחם, נוכח מידת אשמו. החומרה נשקלה שנית בקביעת הענישה הראויה בתוך מתחם העונש ההולם, שהרי בהקשר זה נאמר כי חומרת המעשה של רצח אשה בשלבי פרידה כה רבה, עד כי יש ערך בהטלת מאסר עולם דווקא. זאת, כאשר לכאורה, על פי תיקון 113 שאותו בית המשפט העליון ביקש ליישם, אין מקום לשיקולי הלימה בשלב השני של הבניית הענישה.

אולם, דומני שעיון בחוות דעתו הזוהירה של השופט הנדל בפרשת **שפק**, מלמד כי היה מודע היטב לעקרונות תיקון 113 שאותם ביקש לפרש. למעשה, השופט הנדל עמד על **חידוש עקרוני, המיוחד למצב החריג בו העונש המרבי לעבירה הוא מאסר עולם בלתי קצוב**. בית המשפט העליון עמד על המשמעות המיוחדת בהטלת מאסר עולם דווקא, גם אם מתחם העונש הראוי מאפשר עונש מעט קל יותר. זאת, משום המסר המיוחד המהדהד בעונש חריג זה, הן כמסר מרתיע (הרתעה ראויה לשקילה בתוך המתחם, לפי סעיף 40 לחוק העונשין), והן כמסר חינוכי המחدد ומגשים את עקרון ההלימה (שיקול שאותו מותר לשקול לפי הסמכות הקבועה בסעיף 40 לחוק).

73. אני סבור כי את העקרון העולה מהלכת **שפק**, ופסיקתו היותר מאוחרת של בית המשפט העליון, אפשר לנסח גם בדרך אחרת, שאולי מסברת האוזן יותר בהקשר לעקרונות הבניית הענישה, המשמשים תדיר בעבירות אחרות. **אציע לחברי מעין "מפת דרכים" ליישום הלכת שפק**, באופן אשר לטעמי מגשים גם את העקרונות שעלו בפסיקה שבאה לאחריה.

74. כאמור, השופט הנדל הדגיש כי הפער בין מאסר קצוב למאסר שאינו קצוב אינו רק פער כמותי, אלא פער איכותי. שכן, למעשה נדון הנאשם "למאסר עד צאת הנשמה", כלשונו של השופט חשין בפרשת **פופר** (ע"פ 1742/91 פופר נ' **מדינת ישראל** פ"ד נא(5) 289 (1997)).

הפסיקה עסקה רבות בשאלת "רוחב המתחם", כאשר הודגש לא פעם כי בעבירות חמורות במיוחד מתחם העונש הראוי יהיה צר יחסית, משום המשקל הנמוך הניתן לנסיבות אישיות לעומת עקרון ההלימה. אולם, כיצד מודדים את רוחבו של המתחם, אשר בקצהו מצוי הנעלם

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 5595-12-19

בפני: כב' סגן הנשיאה, השופט אריאל ואגו - אב"ד
כב' השופט אלון אינפלד
כב' השופט אריאל חזק

הגדול - תוחלת חיי הנאשם? הרי מי יודע אם "אָדָם לְהַבֵּל דָּמָה, וְמִי כָּצֵל עוֹבֵר" או "אִם שְׁנַיִם הִרְבֵּה יִתְּיָה הָאָדָם"?

דומה, כי גישתו של בית המשפט העליון היא, שיש מקרים בהם עיקרו של המתחם הוא בתקופה הקצובה, וקצהו העליון של המתחם הוא במאסר בלתי קצוב. אולם, יש מקרים בהם החומרה כה רבה, שניתן לומר כי עקרו של המתחם מצוי במאסר לתקופה בלתי קצובה, ורק קצהו התחתון במאסר הקצוב.

כך, ייתכן שיהיו שני מקרים בהם ייקבע על פי נסיבות המעשה מתחם בין 27 שנה לבין מאסר עולם, כאשר אחד חמור בהרבה מהאחר. במקרה הקל, "אמצעו" של המתחם יהיה בעונש הקצוב (אולי לדוגמה 30 שנה) ובמקרה החמור "אמצעו" של המתחם יהיה עמוק בתוך הטווח המעורפל ששמו "מאסר עולם". כך, באחד (אולי כדוגמת ניקולקין, או עבדל קאדר) ייקבע מאסר קצוב ולא ייקבע מאסר עולם אלא בהצטבר נסיבות מחמירות רבות שאינן קשורות למעשה, כגון עבר פלילי מכביד מאוד בעבירות דומות, היכול להצדיק עונש הגבוה בהרבה מאמצעו של המתחם. בשני יוטל לרוב מאסר עולם (כמו בפרשת עמאש) ולא ייקבע עונש קצוב אלא בהתקיים נסיבות אישיות מקלות חריגות עד מאוד, שהיו יכולות להצדיק מאסר המתקרב לתחתית המתחם, כמו נסיבותיו הקשות של שפק עצמו.

75. ודוק, אין כאן קבלה בדרך האחורית של הצעת המדינה בפרשת שפק, לעונש מוצא! להפך, יש כאן יישום ישיר דווקא של עקרונות הבניית הענישה לפי תיקון 113, באופן המותאם לעונש המרבי החריג שנקבע לעבירת הרצח - מאסר הנאשם עד יום מותו.

76. לסיכום הלכת שפק ובנותיה עולה כי:

- א. המתחם שייקבע בעבירות רצח יהיה צר יחסית.
- ב. בעבירות רצח בכוונה, לרוב ובלי לקבוע מסמרות, מתחם העונש הראוי יתחיל במאסר קצוב אך יכלול מאסר עולם בלתי קצוב, למעשה עד מות הנאשם, היינו לתקופה שאינה ידועה.
- ג. מבין עבירות הרצח בכוונה, יש מקרים אשר בהם נסיבות המעשה מחמירות במיוחד, אף אם אינן מגיעות לנסיבות של סעיף 300א לחוק העונשין. במקרים כאלה, מתחם העונש ההולם הוא בתוך הטווח האמורפי של מעשה מאסר עולם בלתי קצוב, ורק קצהו הקל קצוב. לפיכך, השימוש בקצה הקל של המתחם, עונש קצוב המתקרב ל-30 שנה, ייעשה אך ורק בהתקיים נסיבות אישיות מקלות משמעותיות מאוד.
- ד. בחלק מהמקרים מתקיימים גם שיקולי הרתעה משמעותיים, המפחיתים עוד את האפשרות להגיע לענישה בצד המקל של המתחם. שכן, שיקולים אלה מחייבים הטלת מאסר עולם דווקא.
- ה. המקרים החמורים במיוחד, בהם הענישה תפחת ממאסר עולם רק בהתקיים נסיבות מקלות מיוחדות, יתבררו בפסיקה במשך הזמן. אולם, בינתיים יש שתי קבוצות מקרים בהם התקבלו ערעורי מדינה, והוטל מאסר עולם למרות שלא היה זה עונש חובה, והיו גם נסיבות מקלות שאינן קשורות למעשה העבירה. הקבוצה האחת, מקרים של אלימות חמורה תוך שימוש משמעותי בנשק חם באופן מסוכן ופוגעני במיוחד (כגון עמאש).

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 5595-12-19

בפני: כב' סגן הנשיאה, השופט אריאל ואגו - אב"ד
כב' השופט אלון אינפלד
כב' השופט אריאל חזק

הקבוצה השניה היא רצח בכוונה של בת זוג, שיש בו נסיבות מתמירות נוספות כגון הקשר של פרידה או שימוש בנשק חם (על ידי מורשה או מחזיק שלא כדין), (כגון וואסה).

קרבה ל"רצח בנסיבות מתמירות"

77. כאמור לעיל, המאשימה טוענת כי במקרה זה מתקיימת קרבה לנסיבות מתמירות האמורות בסעיף 300א(א) לחוק העונשין, וכוונתה בעיקר לקרבה לחלופה הראשונה, היינו כי המעשה נעשה "לאחר תכנון או לאחר הליך ממשי של שקילה וגיבוש החלטה להמית". וכאמור, המדינה טוענת טענה זו בשני מישורים, כי **העובדות שנקבעו** קרובות לעבירה של רצח בנסיבות מתמירות, וכן כי **הראיות היו קרובות** לקבוע כי התקיימה נסיבה מתמירה.

78. לעניין **קרבת הראיות** - יש לדחות את טענת המאשימה מכל וכל!

אמנם, צודקת המדינה כי הראיות היו משכנעות בהחלט כי הרצח היה מתוכנן מראש. אולם, נקבע שיש לעניין זה ספק סביר. במישור הכרעת הדין - ספק משמעו זיכוי, וזיכוי מחמת הספק הוא זיכוי ככל זיכוי אחר. על כך המאשימה לא מערערת (לפחות לא בפנינו). המאשימה סבורה כי קביעת הפסיקה דלעיל, על "קרבה" לנסיבה מתמירה לפי סעיף 300א, מתייחסת גם לקרבה ראייתית - ולא היא.

סעיף 40ג) לחוק העונשין חד משמעי בהקשר זה: "בית המשפט יקבע כי התקיימה נסיבה מתמירה הקשורה בביצוע העבירה אם היא הוכחה מעבר לספק סביר; בית המשפט יקבע כי התקיימה נסיבה מקילה הקשורה בביצוע העבירה אם היא הוכחה ברמת ההוכחה הנדרשת במשפט אזרחי".

לא מצאתי רמז בפסיקת בית המשפט העליון לכוונה לכרסם בעקרון פשוט וברור זה. לכן, עובדה שהוכחה מעבר למאזן ההסתברות, ואפילו הרבה מעבר למאזן ההסתברות אך לא מעבר לספק סביר, כלל לא תובא בחשבון לחובת הנאשם.

לפיכך - **בקשת המדינה לשקול לחובת הנאשם את הראיות המתקרבות להוכיח כי הנאשם תכנן המעשה מראש - נדחית**. מידת האשם לעניין העונש תניח לטובתו כי מדובר היה בהחלטה ספונטאנית, אף על פי שהנחה זו אינה אלא "מחמת הספק" בלבד.

79. יחד עם זאת, נכונה טענת המדינה כי בעצם העובדה שמדובר ברצח **בכוונה**, היינו שהנאשם קיבל החלטה להמית, אף אם החלטה ספונטאנית, הרי שהנסיבות מתקרבות יותר לנסיבות מתמירות עקב "תכנון או לאחר הליך ממשי של שקילה וגיבוש החלטה להמית" (סעיף 300א(א)(1)) מאשר עבירת הרצח הנעשית באדישות.

נקודה זו פשוטה וברורה, ועומדת ביסוד כל הפסיקה שנסקרה לעיל.

80. המאשימה טענה עוד כי יש במעשה הנאשם **אכזריות**, וטוענת לקרבת אירוע זה לנסיבה המתמירה האמורה בסעיף 300א(א)(7), היינו כי "המעשה נעשה באכזריות מיוחדת, או תוך התעללות גופנית או נפשית בקורבן". זאת, נוכח האופי האלים של המעשה והחלטת הנאשם, כרופא, לעזוב את המקום. כאמור, אציע לתברי לדחות את הטענה הזו של המאשימה.

אין ספק כי מעשה הנאשם הוא מעשה אכזרי עד מאוד, שהרי הוא רצח את אשתו בכוונה. אולם, השאלה אינה אם מעשה רצח בכוונה הוא מעשה אכזרי, הרי רצח בכוונה הוא החלופה

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 12-19-5595

בפני: כב' סגן הנשיאה, השופט אריאל ואגו - אב"ד
כב' השופט אלון אינפלד
כב' השופט אריאל חזק

בעבירה שבה אנו עוסקים. דומני כי בסעיף המחמיר, המחוקק כיוון למעשי אכזריות מובהקים אחרים, מלבד מעשה הרצח עצמו, אחרת כל רצח בכוונה ייכנס לקטגוריה זו. בעניינינו, דובר בהתלקחות שהייתה קצרה מאוד בזמן, במהלכה נורו חמישה כדורים ברצף מהיר, שניים מהם נורו בראש מאחור, ואם לא הביאו למוות מיידי (כעולה מחוות הדעת הרפואית שתוארה בהכרעת הדין), בוודאי הביאו לאבדן הכרה מיידי. אין להמעיט ברגעי האימה הקצרים שחוותה המנוחה לפני שעולמה חשך בעדה. מדובר בחוויה איומה ונוראה. אולם, דומני שהמחוקק התכוון למעשי אכזריות נוספים מעבר לעצם הרצח עצמו, כאמור, ואין.

81. לכאורה, באירועים של רצח מכוון של אישה בידי בן זוגה על רקע תהליכי פרידה, כאשר מדובר במציאות בה הגבר אינו מוכן להשלים עם הפרידה עצמה, אפשר לטעון שיש קרבה מסוימת גם לנסיבה המחמירה האמורה בסעיף 300א(א)(5) "המעשה נעשה כפעולה עונשית במטרה להטיל מרות או מורא ולכפות אורחות התנהגות על ציבור", הרי מדובר ברצח שנעשה כפעולה עונשית על הניסיון לצאת מאורח החיים הזוגי, ומורא הגבר. מצד שני, סעיף זה מכוון בעיקר למצבים בהם הרצח נעשה כענישה על הפרת נורמות חברתיות מסוימות, למען יראו אחרים וייראו, או ליתר דיוק למען תִּרְאֶינָה אחרות ויִתְּנוּ יָקָר לְבַעְלֵיהֶן (או אביהן או אחיהן). בעניינינו, אין מדובר ברצח ככלי ענישה שנועד לכפות אורח חיים על אחרות. ומכל מקום, אצלנו, המניע הישיר עצמו אינו ידוע, וייתכן גם שמדובר בוויכוח כלכלי, שהוביל לרצח על רקע חמדנות כלכלית, אף כי הרצח בוודאי נעשה בהקשר לתהליך הפרידה, כאמור. מכל מקום, הצדדים לא העלו נקודה זו, היא צריכה עיון, ואציע לחברי שלא לשקול את השיקול הזה.

מתחם העונש ההולם - יישום

82. כאמור לעיל, פרשתנו כוללת כמה רכיבי חומרה משמעותיים. ראשית, כאמור, נקבע בהכרעת הדין כי מדובר ברצח בכוונה. משמע, למרות שלא הוכח "תכנון" או "הליך ממשי של שקילה וגיבוש החלטה", ויש להניח לטובת הנאשם כי מדובר בהחלטה ספונטאנית, הרי החלטה מודעת להביא למותה של המנוחה הייתה גם הייתה. החלטה, שהתבטאה בירי מספר פעמים, פעמיים מתוכן בראש המנוחה מאחור. שנית, מקרה זה אכן נכלל באותה קבוצת מקרים גדולה של אלימות במשפחה, בדגש על אלימות כלפי בת זוג. שלישית, הנאשם החליט לנקוט באלימות הקטלנית, על רקע מהלכי הפרידה של בת זוגו, אף אם המניע הישיר אינו ידוע.

כמובא לעיל בהרחבה, הלכת שפק אשר חוזקה בפרשת וואסה מלמדת אותנו כי רצח מכוון של בת זוג, על רקע מהלכי פרידה, הוא מסוג מקרי הרצח בהם יש לקבוע מתחם המגיע עד מאסר עולם, וככלל נכון להטיל מאסר עולם. זאת, הן משום החשיבות בהטלת עונש ייחודי זה, השונה באיכותו מעונש קצוב, על מקרי הרצח החמורים במיוחד; והן משום שבהטלת מאסר בלתי קצוב יש ערך מרתיע.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 5595-12-19

בפני: כב' סגן הנשיאה, השופט אריאל ואגו - אב"ד
כב' השופט אלון אינפלד
כב' השופט אריאל חזק

עוד ראינו בפסיקה כי הפרת האמון, המתבטאת בשימוש בנשק חם שהחזקתו הותרה כדי להגן על הציבור ולשם הגנה עצמית, מהווה נסיבה מחמירה נוספת. על יסוד כל הפסיקה שנסקרה אציע לחברי לקבל את עתירת המאשימה, ולקבוע כי מתחם העונש ההולם יעמוד על 27 שנות מאסר עד מאסר עולם. כן אציע לחברי לקבוע כי זהו סוג המקרים עליהם חלה הלכת שפק ובנותיה, שמשמעותה היא לקבוע שעיקרו של מתחם העונש ההולם מצוי מעבר ל- 30 שנות מאסר קצוב, היינו בטווח של מאסר עולם דווקא.

גזירת העונש

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה

83. הנאשם בן 72, בעל רקע נורמטיבי, נעדר עבר פלילי, ורופא במקצועו, המצוי במעצר מעל 4 שנים. הנאשם שירת בצבא ולחם במלחמת יום הכיפורים ומלחמת לבנון הראשונה. הנאשם בעל מכתבים ותעודות הוקרה, המבטאים את התנהגותו החיובית ותרומתו לחברה, כרופא ביישובי העוטף בדרום הארץ, וכרופא במרפאה צבאית. הנאשם תרם כרופא גם במשלחות חילוץ בינלאומיות ברחבי העולם, והעניק יחס מקצועי ונעים לנפגעי נפש. הבנו גם שהנאשם משתדל לסייע לאחרים בין כותלי הכלא בשימוש בידע המקצועי שרכש. הנאשם כתב ספר בעניין השואה שתורגם לשפות שונות. אין ספק שפועלו החברתי של הנאשם בטרם מעשה הרצח חיובי בהחלט. לו דובר בקביעת עונשו של הנאשם במתחם העונש הראוי לעבירה קלה יותר, היה הדבר מקבל משקל של ממש כשיקול לקולה, בעת מיקום העונש בתוך המתחם.

84. מהצד השני, הנאשם לא פעל לתקן את מעשיו או לפצות על הנזק שנגרם מהם. הנאשם, רופא האמון על הצלת חיים כאמור, נמלט מהזירה, במקום לנסות ולהעניק עזרה לאשתו המדממת, בה ירה. הנאשם גם לא הזעיק את המשטרה או כוחות רפואיים כלשהם. הסנגור ביקש לקחת בחשבון שהנאשם ניסה להתאבד בשלב מסוים, על ידי שתיית כדורים רבים. אולם ניסיון ההתאבדות אינו רק ביטוי למצוקה של הנאשם. המדובר גם בניסיון לחמוק מקלון ההרשעה ומהעונש הראוי לו בעולם הזה. אין בכך כדי לכסות על חובת הנאשם, המוסרית, החוקית והמקצועית, לפעול למען הצלת חיי אשתו לו ניתן, או למען הטיפול המכובד והראוי בגופתה, אם הבין שהצליח להרגה. הנאשם לא שיתף פעולה עם רשויות החוק, במובן זה שלא מסר גרסאות מלאות לשאלות שנשאל בשלבים הראשונים של החקירה. יובהר כי אין בבחירתו של הנאשם לנהל את משפטו ולכפור באשמתו, כדי להיזקף לחובתו. אולם הנאשם גם לא יזכה ליהנות מההטבה הניתנת למי שהודה, נטל אחריות על מעשיו, והקל, ולו במעט, על סבלה של המשפחה המצפה למיצוי הדין.

מצבו הרפואי של הנאשם

85. עיקר המחלוקת בין הצדדים לעניין הענישה, נוגע למצבו הרפואי של הנאשם, והשלכותיו על גזירת העונש. כאמור, ההגנה הגישה חוות דעת רפואית מטעמה, באמצעות פרופ' רביד

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 5595-12-19

בפני: כב' סגן הנשיאה, השופט אריאל ואגו - אב"ד
כב' השופט אלון אינפלד
כב' השופט אריאל חזק

שהעיד לגביה, וסבור כי תנאי המאסר מוסיפים לסיכון הקיים לחיי הנאשם ממצבו הרפואי, הן בשל המאמץ הגופני הנדרש בכלא, מהליכה מרובה וחובות של פעולות שגרה כגון ניקיון; הן בשל היעדר זמינות של טיפול רפואי, ובפרט טיפול רפואי למקרים דחופים, בכותלי הכלא; והן בשל, לדעת פרופ' רביד, הטיפול הפחות מקצועי שניתן בבתי הכלא.

86. **אציע לחברי לתת משקל מועט לעמדתו של פרופ' רביד**, מכמה שיקולים מצטברים. ראשית, קיבלנו מהרופאה המחוזית בשב"ס תשובה מניחה את הדעת לפיה הנאשם יוכל להנות מסל תרופות ככל אזרח ישראלי אחר. שנית, למדנו כי שב"ס מודע עתה למצב הנאשם, הוא מקבל טיפול רפואי הולם ומצבו משתפר בהתאם, לאחר אירוע חריג שעבר לפני מספר חודשים. שלישית, אמנם יש במצב הנאשם סיכון רפואי, אך אין מדובר בסיכון חריג וקיצוני, בוודאי לא יחסית לאזרחים אחרים בגילו של הנאשם, שאחוז מסוים מהם סובל מסיכונים דומים. אמנם, ייתכן שזמן הפינוי מהכלא מעט ארוך יותר מאשר אדם הנמצא בביתו ומזמין אמבולנס. אולם, נמסר על טווחי זמן סבירים מאוד. מעבר לכך, הנאשם התגורר קודם למעצרו במושב, הרחק מבית החולים, ולאחר שרצח את בת זוגו ייתכן שהחלט שהיה בכלל חי לבדו בבית, ולא עם אסיר נוסף בתאו היכול להבחין במצוקתו ולהזמין טיפול דחוף. כך, שייתכן שהסיכון בפינוי לא מספיק מהיר דווקא קטן בשהות הנאשם בכלא, ומכל מקום בוודאי לא מאוד מוגבר. רביעית, אין מדובר במי שמוגבל בשכלו חלילה. מבחינה פיזית הנאשם אינו במצב סיעודי, ומגבלותיו הגופניות של הנאשם אמנם יקשו עליו בין הסורגים, אך אין מדובר בהכבדה קיצונית. נוכח היכולת של הנאשם, לדבריו, להירתם לעזרת אחרים בכלא, ולעשות פעולות שונות בתחום החינוך ועוד, יש להניח שרמת הסבל שלו אינה שונה משמעותית מסבלו של אסיר אחר.

87. נוכח כל האמור, אציע לחברי לקבוע כי מצבו הרפואי של הנאשם מהווה שיקול לקולה, אשר היה מקבל משקל ממשי, אך לא מכריע, לו היינו עוסקים במתחם עונש בעבירה פחות חמורה. אולם, בניגוד לשפק, שעבר אירוע מוחי, היה מוגבל בתקשורת ומשותק במחצית גופו, אין מדובר בנסיבה חריגה וכבדת משקל, ואין בה כדי להצדיק הימנעות מהטלת מאסר עולם בפרשה זו.

יישום הלכת שפק בתוך המתחם

88. בקביעת מתחם העונש הצעתי לקבל את עמדתה של המאשימה, לפיה יש לקבוע מתחם בן 27 שנות מאסר ועד מאסר עולם. כן הצעתי לקבל את עמדתה, בהתאם להלכות שפק, וואסה ועאמש, לפיהן יש מקרים בהם עיקרו של המתחם מצוי בתחום הבלתי קצוב בצד העליון של המתחם. שכן, יש מקרים בהם נכון להטיל עונש מאסר עולם דווקא, כדי להגשים ביתר שאת את עקרון ההלימה, ולא להקל מכך אלא בנסיבות אישיות מקלות מיוחדות. כן הצעתי לקבל את עמדת המאשימה לפיה יש להקיש מפרשת שפק ומפרשת וואסה על ענייננו, ולקבוע כי בשים לב לכך שמדובר ברצח מכוון, בהחלטה של גבר להמית את אשתו על רקע מהלכי פרידה ובאמצעות ירי מנשק חם שהוחזק ברישיון, עיקר המתחם בפרשתנו הוא בתוך עונש מאסר עולם.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 19-12-5595

בפני: כב' סגן הנשיאה, השופט אריאל ואגו - אב"ד
כב' השופט אלון אינפלד
כב' השופט אריאל חזק

משמע, אציע לחברי לומר בפה מלא, כי בהעדר נסיבות מקלות מיוחדות מאוד, ראוי שהנאשם יהיה נתון במאסר בפועל עד סוף חייו.

89. עתה, בשלב השני, אציע לחברי להקיש עוד מהלכות שפק ו-וואסה, בהקשר לאמירה לפיה יש ערך הרתעתי בהטלת עונש מאסר עולם, בעוון רצח נשים על ידי בני זוג. ערך, המצדיק לעשות שימוש בסמכותנו לפי סעיף 40 לחוק העונשין, כדי להחמיר בעונשו של הנאשם, בתוך מתחם העונש הראוי. כן אציע לחברי, בהתאם לפסיקה זו, להפעיל את סמכותנו לפי סעיף 40 לשקול שיקולים נוספים לעניין העונש הראוי לנאשם, ולקבוע שיש ערך חינוכי חשוב בהטלת עונש מאסר עולם דווקא, הנכלל במתחם העונש הראוי ולעשות שימוש בסמכות זו על ידי אמירה חד משמעית כי, לרוב, דינו של גבר הרוצח בכוונה את בת זוגו על רקע רצונה להיפרד - למאסר עולם, אף אם ייתכנו חריגים.

אציע לחברי ליישם את הפסיקה האמורה לפיה במקרים כאלה יש ליתן משקל מועט לנסיבות אישיות מקלות כגון התנהגות נורמטיבית בעבר. זאת, במיוחד בשים לב לכך שבית המשפט העליון קבע כי נסיבה מקלה חשובה יותר, הודאה (הכוללת חרטה וחسכון בניהול משפט החוסך למדינה גם סיכון לזיכוי), אינה מספיקה כדי להימנע ממאסר עולם במקרים כאלה. קל וחומר בענייננו, כאשר נסיבה מקלה משמעותית כזו אינה מתקיימת.

כאמור, אציע לחברי לקבוע כי מצבו הרפואי של הנאשם אינו קשה באופן חריג, ואין בו כדי להצדיק הקלה ממשית בעונש נוכח חומרת מעשיו.

90. לענין פיצוי, כאמור, הסנגור לא העלה שיקול נגד עמדת המאשימה לפיה יש להטיל על הנאשם את הפיצוי המירבי.

אולם, לעניין חלוקת הפיצוי, לא הובאו אינדיקציות ישירות לנוק שנגרם לילדי המנוחה, מלבד נזקיה של הבת מי ובני משפחתה. כך, שקשה להעריך את נזקיהם של יתר ילדי המנוחה. אשר על כן, אציע לחברי לקבוע פיצוי גבוה לבת מי, ופיצוי משמעותי לאחיה.

תוצאה מוצעת

91. סיכומו של דבר, אציע לחברי להטיל על הנאשם עונש מאסר עולם לתקופה בלתי קצובה. כן אציע לחברי להשית על הנאשם פיצוי בסך 258,000 ₪. 129,000 ₪ ישולמו לבת מי, והיתרה תחולק בין ילדיה האחרים של המנוחה, בהתאם לפרטים שתמסור המאשימה למזכירות בית המשפט. הסכום כולו ישולם תוך 90 יום.

אלון אינפלד, שופט

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 5595-12-19

בפני: כב' סגן הנשיאה, השופט אריאל ואגו - אב"ד
כב' השופט אלון אינפלד
כב' השופט אריאל חזק

סגן הנשיאה, השופט א' ואגו - אב"ד:

אני מסכים ומצטרף לאמור בחוות דעתו המקיפה והמדויקת של חברי כב' השופט א. אינפלד ולתוצאה המוצעת, אשר מתחייבת מנסיבותיו הטראגיות והעגומות מאד של המקרה אשר נפרש בפנינו.

אשר לפרשנות ולהסבר אשר הציע חברי, לפסיקת ביהמ"ש העליון, במקרים אחרים, כפי שפירט בפסקאות 72-76 בחוות הדעת ("סתירה פנימית או שגיאה מושגית לכאורה"), נדמה, לאור איתנות התוצאה בענייננו, והנמקתה הממוקדת, כי אין הכרח להביע בזה דעה משלי.

אריאל ואגו, סגן הנשיאה
אב"ד

השופט א' חזק:

מסכים לאמור בחוות דעתו המנומקת היטב והמקיפה של חברי השופט א. אינפלד ולתוצאה שהוצגה בחוות הדעת. יחד עם זאת מצרף הסכמתי גם להערתו של האב"ד השופט א. ואגו בפסקה השנייה לדבריו.

אריאל חזק, שופט

אשר על כן, הוחלט לגזור דינו של הנאשם, כאמור בחוות דעתו של כב' השופט א' אינפלד.

זכות ערעור בתוך 45 יום לבית המשפט העליון.

ניתן היום, ט' אדר ב' תשפ"ד, 19 מרץ 2024, במעמד הצדדים.

אריאל חזק, שופט

אלון אינפלד, שופט

אריאל ואגו, סגן הנשיאה
אב"ד